

Eesti Matkaliit

Eesti matkajuhtide 43. kokkutulek

Simisalu

27. - 28. november 2010

Sisukord

Sisukord.....	2
Korraldustoimkond	2
Kokkutuleku ajakava	3
Tervitus osavõtjatele	4
Matkade koondtabel 2010	5
Kategooriamatkad 2010. aastal	5
Eesti meistrivõistlused jalgsi-mägimatkatehnikas.....	7
Harju Matkaklubi kutsub õppima	8
Alpinismi algkoolitus JK Alpinismiklubis.....	8
Jääronimise treeningpäev Rannamõisas.....	8
Jalgsi-räätsamatk Peipsil	11
Kirsiõied ja Fuji	14
Põlva Matkaklubi lipp Kilimanjaro tipus.....	19
Trollidemaal energiat laadimas	24
Korsika matkapäevik	28
20 päeva Indias imedemaal	33
Kvalifitseeritud matkatreenerid	34
Matkaveteranid kohtusid taas	37
Täna 20 aastat tagasi	38
Matkajuhtide 42. kokkutulekust osavõtjate nimekiri.....	38
Matkajate ja matkategelaste juubeleid ning tähtpäevi 2011. aastal.....	40
In memoriam	41
Valik 2011. a matkaüritusi	43

Korraldustoimkond

Toimkonna vanem	Levo Tohva
Programmi koostajad	Ain Polma
	Heili Zilmer
	Raivo Plumer
Registreerimine, finantsid	Gina-Christelle Tohva
	Pille Tamm
Programmi juht	Guido Leibur
Trükised	Katrin Pärmpuu
	Jüri Kõiv

Kokkutuleku ajakava

Laupäev, 27. november

09.00–10.00 Osavõtjate saabumine, registreerumine ja tervituskohv

10.00–10.10 Kokkutuleku avamine ja info töökorraldusest. Eesti Matkaliidu 2010. aasta tegevus. *Levo Tohva*

10.10–10.15 Matka-aasta arvudes. *Raivo Plumer*

10.15–11.15 Lahenduste labor. Ettekanne ja ettepanekud. "Veeõnnetuste aasta. Mida teha edaspidi?" Ettekanne *Andres Kaju*; moderaator *Guido Leibur*

11.15–11.30 Kohvipaus

11.30–13.30 GPS kaartide kasutamine matka ettevalmistamisel ja matkal ning GPS-i salvestatud info matkajärgne tõlgendamine ja visualiseerimine. *Piia Narusberg*

Käsitletavad teemad:

- Matka-, sportimise vmt 'outdoor-liikumise' marsruudi pidepunktide (WayPoint) märkimine vektorkaardile. Rasterkaardist georeferentsidega vektorkaardi tegemine, st kalibreerimine
- Kasutatav tarkvara: MapSource, Ozi, Mapedit, GPS TrackMaker, Easy GPS,
- Teekonna ja WP salvestamine gpx- failiks
- GPX-, GDB-jmt faili GPS-seadmesse salvestamine
- Kaaslastega plaanitava marsruudi jagamine veebis (EveryTrail, GeoApe, GoogleMaps, GoogleEarth, jne.)Liikumise ajal enese positsioneerimine ja salvestatud WP ning Route kasutamine, erinevate päevade trackide salvestamine
- Liikumise ajal WP sisestamine, GoTo funkts, asimuut
- GPS/GPRS- tracking reaalajas
- Seadmed
- Veebikeskkonnas pakutavad võimalused: Track24, Oskando, Orange, jne...
- Matkajärgne tegeliku teekonna allalaadimine ning salvestamine kas arvutipõhiselt või veebikeskkonnas. Erinevad failiformaadid, nende eripärad ja kasutamise võimalused
- küsimused...

13.30–14.30 Lõunapaus

14.30–15.15 Tõus Damavandi tippu Iraanis. *Toomas Holmberg*

15.15–16.15 Malawi süstaekspeditsioon. *Mikk Suursild*. Kormoran

16.15–17.00 Rattamatk Marokos. *Anton Palubinskas*

17.00–17.30 Kohvipaus

17.30–18.30 Tasmaania jalgsi-mägimatk, *Levo Tohva*. Matkajuht OÜ

18.30–19.30 Ajalooline matk: mägimatk Pamiiris 1984, *Tõivo Sarmet*

19.30–20.15 Öhtusöök (samaaegselt tutvumine oksjonikaupadega. MATKaSPORT OÜ)

20.15–21.15 Cho Oyu. *Tanel Tuuleveski*

21.15–21.30 Aasta Matkaja ja Matkategelase kandidaatide esitamine. *Guido Leibur*

21.30–01.30 Peoõhtu elava muusikaga. Bänd

Matkavarustuse oksjon esinemiste vaheajal

22.30 Auliikme nimetamine ja aumärkide üleandmine. Aasta Matkaja ja Aasta Matkategelase väljakuulutamise

23.00 Saun

Pühapäev, 28. november

08.00–09.00 Hommikusöök

09.00–11.00 Matkalaat (matkainfo laad, matkatarvete täika)

11.00–11.15 Tagasisideankeedid

11.15 Lõpetamine

11.15–13.00 Matk ümbruskonnas

13.00–... Lahkumine

Tervitus osavõtjatele

Kallid matkajuhtide kokkutulekust osavõtjad!

Olin järjekordse grupiga alustamas tõusu Madal-Tatrate peaahelikule. Esimene tund matkal paneb algaja proovile. Grupis oli kaks keskealist prouat, kes esimese 5 minutiga pisut heitusid ja tahtsid tagasi pöörduda. Mul õnnestus neid motiveerida jätkama. Nad jõudsid kenasti ülesse ja olid evelil ning tänulikud, et ma ei lasknud neil tagasi pöörduda. Ülevalt avanenud vaated ja rõõm eneseületusest saatis neid terve reisi vältel ja hiljemgi. Igatahes on nad aegajalt taas meiega avastamas uusi radu.

Soovin kõigile põnevaid marsruute ja head seltskonda nende läbimisel. Ja ärge unustage: õnn olgu eluviis, mitte eesmärk. Sihtpunktist olulisemad olgu teekond, maastik ja seltskond.

Põnevat uut matka-aastat kõigile!

Katrin Pärnpuu

Eesti Matkaliidu juhatuse liige

Matkade koondtabel 2010

Tabelis on andmed eraldi kategooriamatkade (ülemine rida) ja puhkepäevamatkade (alumine rida) kohta.

Matkaliik	Jalgsi	Suusa	Mägi	Vesi	Ratta	Auto	Kokku
EML liige	Gr os	Gr os	gr Os	gr os	gr os	gr os	gr os
Harju MK	2 10		1 6		1 5		4 21
	2 9			1 14	2 20		5 43
Matkajuht OÜ	2 10			2 32			4 42
				1 10			1 10
Mägi EK	1 8	1 12	1 10				3 30
				2 11			2 11
Perematkade Klubi				1 4			1 4
	1 11			1 7			2 18
Puhka Aktiivselt OÜ							0 0
	3 16			3 24			6 40
Põlva MK	4 27	1 3	2 15	3 18	4 38	1 8	15 109
	5 52	1 8		2 21	5 42		13 123
Saaremaa MK	2 31				3 42		5 73
	4 71						4 71
Seiklusring OÜ			1 11				1 11
							0 0
Seitse Tuult MK	2 25	1 5	2 10			1 4	6 44
	9 59	2 12		2 20			13 91
Tallinna MK	1 25				2 10		3 35
					1 17		1 17
<i>Väljaspool EML liikmeskonda</i>	<i>1 8</i>		<i>2 44</i>	<i>1 10</i>			<i>4 62</i>
	<i>1 23</i>			<i>2 21</i>			<i>3 44</i>
kategooriamatkad	15 144	3 20	9 96	7 64	10 95	2 12	46 431
puhkepäevamatkad	25 241	3 20	0 0	14 128	8 79	0 0	50 468

Tabeli koostas klubidelt laekunud info põhjal Jüri Kõiv

Kategooriamatkad 2010. aastal

Grupijuh	nimi klubi	liik	piirkond	r/a	osav.
Einar Kivisalu	Harju MK	mägi	Gruusia, Svaneetia	III	6
Jüri Varik	Põlva MK	jalgsi	Alpid	III	6
Kalle Kiiranen	Alpiklubi Fim	mägi	Gruusia, Svaneetia	III	4
Lev Migdalski	Seitse Tuult MK	mägi	Nepaal	III	3
Levo Tohva	Matkajuht OÜ	jalgsi	Prantsusmaa, Korsika	III	6
Aleksei Sirotkin	Seitse Tuult MK	suusa	Põhja-Rootsi	II	5

Guido Leibur		jalgsi	Lapimaa	II	8
Jaan Kiviall	Tallinna MK	ratta	Saksamaa	II	5
	Perematkade				
Jelena Pettai	Klubi	vesi	Koola poolsaar	II	4
Jevgeni					
Aleksejev	Seitse Tuult MK	auto	Montenegro	II	4
Jüri Varik	Põlva MK	ratta	Kagu-Saksamaa	II	9
Jüri Varik	Põlva MK	auto	Tsehhi-Saksamaa	II	8
Jüri Varik	Põlva MK	vesi	Soome, Saarijärvi	II	6
			Soome, Kiekkijoki ja		
Levo Tohva	Matkajuht OÜ	vesi	Jongunjoki	II	12
Levo Tohva	Matkajuht OÜ	jalgsi	Maroko, Atlase mäestik	II	4
Meelis Maidla	Põlva MK	suusa	Soome Oulanka	II	3
Raivo Plumer	Mägi EK	suusa	Põhja-Rootsi	II	12
Seido Suija	Põlva MK	mägi	Tansania	II	4
Seido Suija	Põlva MK	ratta	Ahvenamaa	II	10
Taivo Vasser	Põlva MK	mägi	Kaukasus	II	11
Timo Varik	Põlva MK	jalgsi	Pärnumaa	II	9
Tõivo Sarmet	Mägi EK	mägi	Jaapan	II	10
Urve Madar	Tallinna MK	ratta	Armeenia	II	5
Annika Kalbus	Põlva MK	ratta	Lahemaa Rahvuspark	I	10
Annika Kalbus	Põlva MK	jalgsi	Matsalu Rahvuspark	I	7
Valdo Kangur	Seiklusring OÜ	mägi	Norra, Jotunheimen	I	11
Guido Leibur		vesi	Ahvenamaa	I	10
Jüri Kõiv	Harju MK	ratta	Soome, Savomaa	I	5
Jüri Kõiv	Harju MK	jalgsi	Lapimaa	I	7
Kristel Turja	Saaremaa MK	jalgsi	Dolomiidid	I	15
Küllli Turja	Saaremaa MK	ratta	Slovakkia	I	12
Küllli Turja	Saaremaa MK	jalgsi	Dolomiidid	I	16
Küllli Turja	Saaremaa MK	ratta	Horvaatia	I	16
Küllli Turja	Saaremaa MK	ratta	Horvaatia	I	14
Levo Tohva	Matkajuht OÜ	vesi	Läti, Rinda-Irbe	I	20
Meelis Maidla	Põlva MK	jalgsi	Lõuna eesti	I	5
Pavel Rambak	Tallinna MK	jalgsi	Norra	I	25
Raivo Plumer	Mägi EK	jalgsi	Norra	I	8
Seido Suija	Põlva MK	vesi	Koiva	I	6
Seido Suija	Põlva MK	ratta	Venemaa	I	9
Timo Varik	Põlva MK	vesi	Emajõe Suursoo	I	6
Valdur Vahtre	JK				
Heiki Erm	Alpinismiklubi	mägi	Kaukasus	I	40
Veronika Valling	Seitse Tuult MK	jalgsi	Karjala	I	7
Veronika Valling	Seitse Tuult MK	jalgsi	Karjala	I	19
Veronika Valling	Seitse Tuult MK	mägi	Põhja-Kaukaasia	I	6
Ülo Kangur	Harju MK	jalgsi	Harjumaa	I	3

Tabeli koostas klubidelt laekunud info põhjal Jüri Kõiv

Eesti meistrivõistlused jalgsi-mägimatkatehnikas

Eesti Meistrivõistlused jalgsi-mägimatkatehnikas toimusid 14.-15. mail Viljandimaal Karulas. Võistlused korraldasid Harju Matkaklubi ja Eesti Matkaliit.

Osalejad: (**Bold** kirjas võistkonna kapten)

	Klubi	Osaleja		Klubi	Osaleja
1	Harju MK	Einar Kivisalu	13	FIRN - I	Andres Hiiemäe
2		Ennike Teppand	14		Ursula Hiiemäe
3		Toomas Bauvald	15		Pille Teppand
4		Andres Rootalu	16		Erik Jaaniso
5	360	Toomas Holmberg	17	FIRN naised	Merili Simmer
6		Helen Korju	18		Piret Värnomasing
7		Timo Talvik	19		Kaisa Nõges
8		Johannes Vind	20		Grete Kindel
9	JKAK	Olavi Vaino			
10		Tõnis Aaliste			
11		Lermo Pohlak			
12		Annika Raun			

Trasside kirjeldused:

Kaljutrass Sõidu- ja saatekõie viimine üle takistuse; otste kinnitamine; sõidukõie pingutamine; ülesõit; kõite mahavõtmine; tõus ronides ja haaratsitega vertikaal tugikõiel; laskumine; ronimine "kaminas"; ronimine haaratsitega vertikaal tugikõiel; laskumine.

Päästetööd Loositud osaleja laskumine ja muutumine kannatanuks; kannatanu ülesvinnamine; saatja laskumine kannatanu juurde; kannatanu ja saatja allalaskmine; teiste laskumine; kandraami sidumine; kannatanu transport kandraamil.

Koondtabel:

Võistkond	Päästetööd			Kaljutrass			Üldarvestus	
	Aeg	Koht	Punktid	Aeg	Koht	Punktid	Punktid	Koht
Harju MK	46.00	5.	5	1.12.47	II	3	8	III
360	32.00	I	1	1.00.17	I	1.5	2.5	I
JKAK	35.43	II	2	1.12.53	III	4.5	6.5	II
FIRN I	45.30	4.	4	1.14.58	4.	6	10	4.
FIRN naised	43.58	III	3	1.16.42	5.	7.5	10.5	5.

Peakohtunik: Raivo Plumer

Rajameister: Heiki Erm

Kohtunikud: Ain Polma, Ülo Kangur, Eva Arusoo

Sekretär: Liivi Plumer

Harju Matkklubi kutsub õppima

Kes ei tahaks matkata Eestimaa looduskaunites kohtades või nautida ilusaid vaateid Norra kõrgeima, Goldhoppiggeni mäe trolliradadelt või Alpide kõrgmägedelt. Mõned unistavad näha Kreeka Olümpose mäe jumalaid või matkata Hispaanias palverändurite radadel. Kuidas seda teha ohutult ja odavalt, heas seltskonnas ja oma puhkust aktiivselt nautides?

Selleks pakub vajalikke teadmisi ja oskusi Tallinna Matkamajas (Raekoja plats 18) algav matkakursus, mille korraldab Harju Matkklubi. Koolitus toimub 2 korda kuus neljapäeviti kell 17.30–20.30. Loenguid ja seminare on 40 tundi, praktilisi õppusi 20 tundi. Kursusel õpitut kinnistame õppematkal 2011. aasta suvel Austria Alpides.

Harju maavalitsuse toel oleme klubile muretsenud vajalikku varustust. Harju matkklubi liikmed käisid käesoleval aastal paljudes maades, näiteks mägi- ja matkamatkades Georgias ja Kesk–Norras. Traditsiooniliselt hooldati Harjumaa matkaradu, osaleti matkatehnika võistlustel. Juba kolmandat aastat toimusid suvised õppepäevad, sedakorda Põhja–Kõrvemaal Järvi Pärnjärve kaldal. Suviste õppepäevade korraldamist toetas EAS kohaliku omaalgatuse programmi kaudu. Matkakursusele ootame jalgsi-, suusa-, mägi- ja jalgrattamatka huvilisi. Pakume ka Skype'i põhiseõppimise võimalust (teooria) koos praktiliste õppustega. Täpsema info matkakursusele registreerimiseks ja klubi tegemiste kohta leiab klubi kodulehelt www.matk.ee või <http://yloka.edicypages.com/>

Ülo Kangur

Alpinismi algkoolitus JK Alpinismiklubis

Hooaja jooksul (november 2009–mai 2010) läbisid 22 inimest alpinismi algkoolituse. Teooriat, mida oli 40 tundi, lugesid lektorid Edgar Haavik, Olavi Vaino, Priit Joosu ja Kristjan–Erik Suurväli ning praktilisi trenne oli 120 tunni ulatuses. Koolituse lõppfaasiks oli õppereis Euroopa ja Venemaa kõrgemale mäele, Elbrusele (5642 m). Klubi suuremad sportlikud üritused (õppereis Elbrusele ja jääronimisvõistlused) olid pühendatud Estonia tipu (6211 m, 1960. a) esmavallutuse viiekümnendale aastapäevale.

Jaan Künnap

Jääronimise treeningpäev Rannamõisas

Esimest korda jääseinal

Kui elu hakkab rutiinseks muutuma, on viimane aeg midagi ekstreemset või lihtsalt teistsuguseid emotsioone pakkuvat ette võtta. Täna juba tühimust tekitav talv on sel aastal pakkunud suurele hulgale inimestele midagi positiivset — jääronimine on

üks neid põnevaid taliharrastusi, mida Eestis proovida saab. Minul õnnestus see ära proovida märtsi esimesel nädalavahetusel oma ala asjatundjate käe all eraldi treeningpäeval. Otsustasin osaleda mitmel põhjusel. Juba eelnimetatud uute emotsioonide pärast, et end proovile panna ning matkatreenerina on vaja end ka pidevalt täiendada.

Kuidas leida varustust

Treeningpäevale eelnes pisuke peavalu. Käin ise küll tihti mägedes, aga nn turistiradadel, ning seepärast pole endale seni soetanud ka spetsiaalset turvavarustust. Mägironimis- ja alpinismiharrastajate hulgas pole varustuse laenamine levinud, sest

isikliku varustuse hoidmisest ja korrasolekust sõltub mägedes ju elu. Õnneks leidsin abikäe ning osa varustust (nt kassid) oli ka juhendajail.

Päev-paar enne treeningpäeva oli tunne, nagu läheks eksamile. Hommikul kohapeale sõites keeras sees. Aga see polnud mitte kõrgusekartus, vaid hoopis hirm end rumalana tunda, sest teadsin, et olen seal üks väheseid, kes seda asja kunagi enne proovinud pole ja kes siis koba ja loll tahab näida.

Pehmed saapad ja laiad püksisääred

Kui kõik olid kohale jõudnud, võõrusteemid peale pannud, kassid jalga, kiivrid pähe, võis päev alata.

Alguses oli väike rivistus ning igaüks tutvustas end mõne sõnaga. Selgus, et päris jääseinal oli esimest korda ainult kaks inimest: mina ja veel üks tütarlaps. See paistis ka meie riietusest välja, mis ilmselgelt kõige sobivam polnud. Laiad püksisääred kinnitatakse tavaliselt spetsiaalsete bahillidega ehk säärekaitsetega, et seinal püksisääred ei takistaks ega kassidega pükse lõhuks. Minul ja teisel tütarlapsel lehvisid püksisääred kenasti tuules. Olgu peale. Seda me kaua ei põdenud, aga etteruttavalt olgu öeldud, et püksisääred said kassidega ära täksitud küll.

Alguses tutvustati jääronimise varustust. Alustati saabastest ja jälle olin hea halb näide. Pehme saapaga ei saa jääronimist teha. Tundsin seda seinal varsti isegi, kui kand kogu aeg üles tõusis, mispeale kass kohe jää seest lahti tuli. Seejärel saime aimu mitmesugustest kassidest, kirkadest, jääpuuridest ja paljust muust.

Vihapisar kurgus seinal

Lõpuks jagati meid rühmadesse. Iga rühm sai endale kaks juhendajat. Meie rühm alustas jääl ja lumel kassidega liikuma õppimisest, jäässe astmete raiumisega, Abalakovi tunneli ning jääpuuride tegemise harjutamisega. Lihtsamalt öeldes saime alustuseks jääga mängida. Kui astmeid raiusime, ütles naaberrühma juhendaja, et koksime nagu rähnid. Nii võis see kõrvaltvaatajale tunduda küll.

Pärast lõunat oli aeg edasi liikuda ning meie järgmised juhendajad õpetasid meid jääseinal ronima: kuidas jalgu hoida, kasse suunata, kirkasid kasutada jms. Esimese korruga ma üle 2 meetri ülespoole liikuda ei suutnud ja väike vihapisar tuli kurku. Läksin aga pärast väikest pausi uuesti ja siis juba peaaegu üles välja, nii isegi paar korda. Kohati tundus mulle, et olen ainuke, kelle seinal olles on kuulda juhendaja hüüdeid: „Ära aja tagumikku uppi!”, „Jalad mitte nii lähestikku!”, „Kannad alla!” Pärast suutsin selliseid hõikeid teistegi puhul tähele panna.

Siin oli mul elus veel üks asi esimest korda vaja teha, kõide istumine, nii seda vist nimetati. Pead usaldama oma julgustajat ja iseennast. Aga sellega sain kenasti hakkama, ja see isegi meeldis mulle!

Oligi aeg viimaseks nn ülesandeks. Viimaste juhendajate juures tuli meil läbida jääseinal trass, kus tuli panna abikõied, luua julgustusjaamad ja pärast laskuda.

Keerulisemate asjade tegemise võtsid poisid enda peale, meie ülesanne oli hoolega jälgida ja õppida. Mööda seina pidime aga ise üles saama, ühest jaamast teise liikuma ja laskuma.

Jaamas olles tundsingi vaid korraks, et alla vaadata ei taha. Jalg ei tahtnud kassidele vaatamata jääkarniisil hästi püsida, jalad ja käed olid juba natuke väsinud. Siis veel laskumine, mida ma polnud kunagi proovinud!

Kõikehõlmav õnnetunne

Pärast laskumist tundsin, nagu oleks koorem mu õlgadelt kadunud. Mul oli suur pingelangus ja emotsioonid hakkasid üha enam möllama, siiani olin nagu täistööd teinud, mis nüüd järsku otsa sai.

Tundsin end väsinuna, aga olin endaga jube rahul. Tänasin oma rühmakaaslasi, kes mind julgustasid, toetasid ja õpetasid. Võtsin vastu tunnistuse, et olin selle päeva läbi teinud, ja hakkasin koju sõitma, mõttes Toomas Holmbergi kõige pikem motivatsioonikõne — „Tubli!” — ning Jaan Künnapu üldine meeldetuletus kõigile, et veel tuleb trennida.

Sain palju häid emotsioone, uue kogemuse, siniselaigulised põlved, valutavad käe- ja jalalihased, aga ka arusaamise, et tahan veel proovida ning julgen seda kõigile soovitada.

Eesti Matkaliidu korraldatud jääronimise treeningpäeval olid juhendajateks Jaan Künnap, Raivo Plumer, Toomas Holmberg, Andres Hiiemäe, Kalev Muru ja Heiki Erm.

Katrin Pärnpuu (Ilmunud ajalehes Lääne Elu 13. märtsil 2010)

Jalgsi-räätsamatk Peipsil

24.–27. veebruaril 2010

Laaksaare–Piirissaare–Varnja–Nina küla–Alatskivi

Alustasime sõitu Tallinnast Tartu suunas hommikul 6.30 paiku. Meid oli autos neli: Ain, Antti, Aivo ja Kai. Tartus suundusime Laaksaare sadamasse, mis võttis meid vastu pisut tuuliselt, kuid imeliselt valge ja puhta lumeväljaga! Külma oli mõnusad 5 kraadi.

Pakkisime kotid ja iseendid, tegime esimesed pildid „põhjanabale“ sattunutest ja hakkasime liikuma Laaksaare– Piirissaare jääteed pidi Piirissaare poole!

Jääteel õnnestus liikuda vaid pool teed, edasi tuli appi võtta räätsad, mis aitasid kenasti lumekoorikul püsida. Räätsadega kord lumekooriku all, kord lumekooriku peal sumbates, hakkas Piirissaar lähenema. Piirissaare kaugus Laaksaare sadamast jäi 8 km kanti.

Saarest endast teadsime: pindala 7,8 km², umbes 100 elanikku, kes elavad vaid ühel poolel saare territooriumist ja seda põhjusega, kuna teine pool saarest on kaetud pillirooga ning on elamiseks mittesobiv. Tervet saart läbib põhja–lõuna suunas osaliselt laevatatav veekanal.

Jõudes saare lähedusse, tahtsime suurest entusiasmist „löigata“ ja Antti võttiski otsustavalt suuna otse piirivalvetorni peale. Samm, teine, kolmas–üle põlve lumi! Pole abi räätsadest ega lumekoorikust!?! Meie „löikamine“ ei õnnestunud, ninad tuli keerata tagasi Peipsi järvejää poole. Ja et asi kindel oleks, lasi emakene loodus Aivol koos räätsadega läbi kooriku vajuda ühte sügavasse lumevalli! Ligi 2 meetrise mehe jalad ei ulatunud puudutama Piirissaare

maakamarat! Tänu sellise lumepaksuse avastamisele lumekooriku all ei mõlkunud kellelgi enam peas mõtet „otse ja löigata“. Suundusime Piirissaare lõunatipu kanali suudmesse, kuna oli teada, et just sealt tuleb Piirissaarele läheneda. Kanalis võtsid meid esimestena vastu valged pajutibud, seejärel Piirissaare sadam, kuhu suviti saab saab Laaksaare sadamast „Koidu“ ja „Peksi“ nimeliste laevadega. Talvisel ajal, kui Peipsi juba kannab, liigutakse saare ja mandri vahet vene buraanide ja nn „kummijukudega“. Sadamast läbi, jõudsime Toone külla, kus mandriinimese mõistes ikka saare keskus ehk vallamaja, piirivalvekordon ... – mis siis, et kordonini lahtilükatud teed polnud, ja nii sumpasime lahkete Eesti piirivalvurite manu läbi lume. Olime nendega enne matka algust telefonitsi vestelnud, andnud teada oma plaanidest (nimetaksime matka *backup*’iks – kui miskit peaks kehvasti minema, siis nemad teadsid, kus me täpselt liikusime). Tore piirivalvur lubas meil oma veevarusid

täiendada, andis nõu, kuhu saarel minna ja mida vaadata. Kuid küsimuse peale puukirikust, vastas noormees täie tõsidusega, et ega tema teagi, mis värvi täna see kirik on, Eelmine nädal olevat olnud kollane või midagi sellist??....!! Palusime luba seljakotid ukse taha jätta ja marssisime teadmata värvi kiriku poole, Saare külla.

Kogu saare majad olid meie jaoks kui vaatamisväärsused! Iga maja ise värvi, vaid maja esikülg värvitud ja seegi vahel 4 erineva värviga. Majade otsad ja tagumised küljed olid ilmselgelt hallid – seega pole need vist oma eluajal värvi näinudki! Lahtised eeskojad, iga maja õue peal lahtine kaev. Muidugi suured kalakastid, nii tühjad kui täis ja vene buraanid!

Saare küla vene vanausuliste puukirik oli seekord erk-, et mitte öelda neonpunane!

Kiriku puukuur kenasti sinine ja maja nende taga kollase-rohelise kirju. Kassid sõitsid peremehega koos suurt puukasti meenutavas kelgus ning elu tundus imemõnus ja rahulik.

Saare külast liikusime Piirisaare ainukese kauplusega küla poole – Piirikülla. Selle küla all Peipsi jääl jääme esimeseks ööks laagrisse.

Õhtul magama minnes näitas kraadiklaas 7 külmakraadi. Hommikul aga 20 külmakraadi! Saapad olid ära külmunud ja ei tahtnud hästi jalga minna! Aga päikesetõus oli imeline! Eelmisel õhtul imetletud suured kõrged rüsiäähunnikud olid hommikul veelgi kaunimad ning ilm töötas tulla

päikseline.

Kuulnud ära igapäevased „mured“, söönud ära hommikupudru, hakkasime rühkima madri poole tagasi, Varnja külla. Umbes pool teest saime kõndida räätsadega lumekoorikul, kuid peale lõunat oli päike teinud oma töö ja hakkasime lumekoorikust läbi vajuma. Hinge pugest mõte, et eesolev öö tuleb veeta küll telgiga keset Peipsit, sest lihtsalt ei jõua Varnjasse. Meie õnneks aga sattusime peagi lumesaanirajale, mida mööda oli lausa lust liikuda ning nautida päikeseloojangut.

Varnja küla kordoni juurde jõudsime 17.30 paiku, seljataha oli jäänud 20 km kõndimist. Olime näljased ja väsinud. Telk püsti, õhtusöök ja magamiskotti. Külma oli õhtul 6 kraadi, töötas tulla eelmisest oluliselt soojem öö.

Öö mööduski soojalt, üheskoos külge keerates! Kolmanda päeva hommikul ärgates oli termomeetri näit kõigest 1 kraad alla nulli. Tõeliselt soe!!! Hiljem saime aru,

et mitte just kõige parem temperatuur jääl ja lumel liikumiseks. Vajusime iga sammuga lumekoorikust läbi, liikumine oli vaevaline ja tempo tõeliselt aeglane. Jalgades andis tugevalt tunda kahe eelmise päeva väsimus ning puudus kindel, silmaga nähtav siht, mille poole püüelda. Saime aru, et kiirusega 1 km/h ei jõua me kuhugi. Seljad higised ja märjad, jalad lumest rasked, räätсадest nagu polekski abi, lisaks veel suur seljakott, mis tundus tina täis olevat! Kangekaelsena sumasime mõnda aega veel Peipsil, millele järgnes üksmeelne otsus kaldale minna. Kuna suundusime kolmandal päeval Varnjast piki Peipsi kaldaäärt põhjapoolse, siis sattusime kaldale jõudes Kasepää külla, mis oli omaette vaatamisväärsus.

Veel mõne sõnaga Peipsil nähtust. Pisut peale Varnjast lahkumist nägime jääl üht autot, mis lähemale jõudes osutus kummijukuks ehk karakatitsaks. Läksime lähemale ja soovisime askeldajale jõudu. Masinal oli esisild katki läinud ja seetõttu masin lumes kinni. Auto omanik ei suutnud esialgu imestada, et mida me nii kalda all teeme, kala pidavat ju üheksa peal võtma. Meie selgituste järel, et me ei püüagi kala, vaid lihtsalt matkame, oli tema imestus veel suurem.

Kui olime Kasepää külla jõudnud ja jalad kindla maa peale saanud võtsime räätсад alt ning tegime väikese söögipausi. Juba siin saime aru, et otsus oli end igati õigustanud – liikumine külatedel paistis palju lihtsam ja Peipsi äärsed tänavkülad andsid hea ülevaate sealsest elust ja arhitektuurist. Majad paiknesid kahes reas külatänavas ääres, üks värvikirevam kui teine.

Ilmselt oleksime siin korraliku šoki osaliseks saanud kui esimesel matkapäeval Piirissaare küladega juba harjunud ei oleks. Siin oli nii uusi kui vanu maju, enamik neist korralikult hoolitsetud ja uhkelt värvitud, muide mitte ainult tänavapoolne fassaad, vaid ka otsaseinad (hoovipoolseid seinu me ei näinud). Nii me matkasime silmad suured peas ja muudkui fotokatega klõpsutades läbi Kasepää ja Kolkja küla õhtuks Nina külla välja.

Tuli hakata telkimiskohta otsima, sest varsti hakkas õhtu saabuma. Nina külas soovitasid mööda sõitnud piirivalvurid ja kohalikud elanikud uurida võimaluste kohta Nina Majas. Meie esialgne plaan oli siiski ka viimaseks ööks telgid püsti ajada, kuid jutud kämpingust vähendasid oluliselt seda entusiasmi, arvestades ka nulli-lähedast temperatuuri, rõsket ilma ja kergest uduvihma, tundus kindel katus üha parema mõttena. Nina Majas võttis meid vastu lahke pererahvas ja andis meie käsutusse ühe

põhumaja, mis oli meie matkaseltskonna jaoks justkui loodud. Sooja ja praksuva kamina ees oli väga mõnus käsi–jalgu soojendada ja õhtusööki nautida.

Viimase päeva hommik algas eelnevatest pisut erinevalt – keegi ei „kurtnud”, et saapad oleksid külmunud, müts telgi külge kinni külmunud või muu häda kallal. Hommikusöögi ajal nautisime vaadet Peipsile. Lõpuks pakkisime asjad ja asusime teele. Viimase päeva teekond oli kõige lühem ja kergem, Nina külast suundusime Alatskivile, kust plaanisime bussiga Tartu sõita. Neljanda päeva teekonna läbisime väga kiirelt ja peagi avastasime end juba matka lõpp–punktist

Alatskivilt. Kuna buss pidi tulema alles õhtul, otsustasime Tartust Marko endale järgi kutsuda ja seni Alatskivi lossi ja selle pargiga tutvust teha. Sel korral saime nautida ainult välisvaateid ja restorani poolt seest, suurem osa lossist oli remondis. Tegemist kindlasti ühe uhkema ja omapärasema mõisahoonega Eestis.

Lõpuks asusime tagasiteele Tartu kaudu Tallinna, kõigil kogetud „polaarmatka” lumised vaated veel simis.

Ain Polma

Kirsiõied ja Fuji

Jaapan, kevad, 2010

Mida teab Eesti inimene Jaapanist? Et seal elavad nutikad ja usinad inimesed, neil on rikas ajalugu ja kultuur, kus kevadeti õitseb tohutult kirsipuid ning mõni ka seda, et neil on ilus mägi Fuji. Et sellest kõigest ühe reisiga osa saada, tuleb aega sobitada, sest kirsid ja teised luuviljalised õitsevad märtsi lõpul, aprilli algul. Mäele ronitakse aga juulis–augustis. Varem valitsevad mäel karmid talvetingimused.

Kuulasime maad, saime vaid ühe vastuse: hooaja väliselt keegi mäge ei roni, olevat lausa keelatud. Sinna trügivad üksikud hullud, enesetapjad (selle aasta jaanuaris olevat mäel toimunud päästetööd, viiest sõjaväelasest hukkus kaks). Mäel on kõrgust vaid 3776 meetrit, laiuskraadidelt Karakorumiga ühel joonel, kuid sademeterikas. Asub suhteliselt jahedas ja niiskes rajoonis Vaikse ookeani ja Jaapani mere vahel, seega tuultele avatud. Arvasime veidi üleolevalt endil olevat piisavalt kogemusi, et tulla toime nii lume, külma kui tuulega. Mis ta siis ikka on võrreldes tõeliste suurte, karmide mägedega?!

Meid läks teele kokku kümme inimest, üpris kirju seltskond. Kõigil ei olnudki ühist plaani, neli tahtsid teistest kolm päeva varem mäge teha, et jõuda ka Nagano maratonile, järelejäänutest arvasid kaks, et nemad selle lume jamaga küll tegelema ei hakka.

Osakasse saabudes oli ilm ilus, pühapäev ja jaapanlastel suur pidupäev – sakura aeg, s.t kirsipuude õitsemise aeg. Ilmateadet jälgides olime kartnud, et satume halva ilma kätte, ka kirsside õitsemise teade tuli meile juba paar nädalat tagasi. Osaka lossi hiigelaed oli suuri õitsvaid, erivärvi tooniga metsikute kirsipuude õitevahtu täis, esialgu sai vaid ahhetatud ja pildistatud ning pildistatud. Hanamit, kirsioite nautimist loetakse Jaapani kauneimaks

pühaks, parkidesse minnakse perekonniti ja seltskondadega, et seda ilu nautida. Kirsiois ilu sümbol, elu habras taassünd ja kiire kaduvus, see on mõtiskluste aeg. Jaapanlased peavad inimelu üürikeseks ja põgusaks nagu kirsipuu õitsemine. Kui langev kirsioieleht satub joogiklaasi, võib soovunelm täituda!

Osaka on Jaapani teine linn, võrdlus käib Tokioga. Tänaval patseerib väga erilise väljanägemisega tüdrukute seltskondi: õlgkübar peas, seljas tite tegumoega või muu väga lühike kirev eriskummaline riideese, jalad kepp–peenikesed, hästi kõverad, jalas lahtise nina ja kannaga pikad saapad, või üle põlve mustad sukad (kel moodsaid saapaid ei ole, kannab pakse talvesaapaid), varbad on neil käies tugevalt sissepoole ja seetõttu tundub kõnnak ebaloomulikult komberdav, eriti suurte saabastega (see pidavat tuleneva lapsest saati põrandal jalgadel istumisest).

Esimese öö veetsime nn kapselhotellis. See on sauna–puhkeasutus, kuhu Jaapani korrektsemad kontoriametnikud (mehed, naisteosakonda selles majas ei olnud) tulevad pärast väikest tööjärgset pidutsemist välja puhkama, et hommikul ontlikult tööle naasta.

Seal on kõigele mõeldud: jalatsid paned lukustatavasse kappi, raha, dokumendid–väärtasjad teise, riided kolmandasse, saad selga kimono ja lähed pesuruumi. Kui ise pole end võimeline pesema või ei viitsi, pesevad naised sind õrnalt puhtaks! Võid lasta pesta oma riideid, triikida särki, viikida pükse, viksida kingi.

Pärast pesemist saab liguneda eritemperatuuridega (mulli)basseinides või istuda erinevates saunades. On olemas ka massaažiruum, kus on võimalik valida mehhaanilise massaažitooli või õrnade naisekäte vahel. Nii mõnigi mees oli jäänud tooli pikemaks ajaks norisema. Lõpp–puhkuseks on mugav kapsel – 1 x 1x 2,3 m kastlavats tatami ja sooja tekiga, seinal äratuskella–raadio–ventilatsiooni lülitid, laes telekas non stop sexprogrammiga! Hommikul kell üheksa majast lahkudes ilmnes, et oma öö olid selles majas veetnud sajad mehed!

Esmase sushi isu rahuldasime väikees transportöörilindiga söögibaares. Baarileti taga istudes sõidab nina eest mööda väike lint taldrikutega, kust võimalik valida 10–12 erinevat sushi sordi vahel. Teekraan ja maitseained on igal sööjal omal, lõpparveks loetakse tühjad taldrikud kokku, tavapärane on 6–10 portsu.

Ära tuleb kindlasti käia Kyotos, 1200 aasta vanuses endises pealinnas, kui tahad Jaapanist mingitki aimu saada. Seal on üle 1000 templi ja pühamu, kõik

iidvanad, kuid korras ja küllastatavad. Lisaks keisri ja šogunite paleed, , zen aiad. Eks sealt olegi pärit jaapanlaste eriline kunstintunnetus ja elufilosoofia. Välismaalasi oli vähe näha, kuid siseturism on Jaapanis populaarne, igal pool oli uudistajad hulgi, tihti võis näha klasside kaupa nii suuri kui väiksemaid koolilapsi. Paleedes ja pühakodades käiakse sokis, jalatsid jäetakse ukse taha.

Puhtusega on Jaapanil omaette suhe: tänavatel, ühiskondlikes hoonetes, vaksalites, metroos prügikaste ei ole. Kõik tänavad ja ruumid on aga puhtad, isegi ehitisi ümbritsevad valged plekkaiad olid puhtaks pestud, ei tolmu, ei graffitit.

Kyotos on säilinud vana geišade kvartal pisikeste teemajade, eriliste kooli- ja teatri-kontsertsaaliga. Kui tänaval näeb kimonodesse riietatud, noori tüdruk-õpilasi maikosid, siis tantsuetendusel ülesastuvate esinejate näod on lubivalgeks võõbatud ja nende vanust ei ole võimalik arvata.

Mõned päevad sõitsime üüriautoga, et mugavalt jõuda vanade küladeni Kiso orus ja Hida mägedesse, nn Jaapani Alpidesse. Kiso orus olid säilinud sajandite vanused puitelamud väikeste vesiveskite, sake pruulikodade ja teiste töökodadega ning talumajad. Kogu küla oli panustanud enda eksponeerimisele, nii et ehedat maaelu siiski ei näinud. Mäenõlvadel krüptomeeria ja bambusemetsades looklesid ühest külast teise kümnekilomeetrised matkarajad, millised pakkusid vahelduseks piisavat koormust.

Fuji alla, Kawaguchiko väikelinna jõudsime 17. aprillil, laupäeval. Ilm oli pilves, tibas vihma, siin-seal võis märgata lumelaike. Odava hotelli leidmisega jälle raskused. Jaapanis on odavate hotellide ja ryokanidega (Jaapanipärane tatamiga kodumajutus) raskusi, selliseid hotelle (guest house) on vähe või ei leia üles, ei oska silte lugeda ja ikka on kallid. Alla 450 krooni midagi ei leidunud.

Fuji põhjanõlva all paikneb nn Fuji järvistu, nendest 4 paikneb otse Kawaguchiko naabruses. Tegime jalutuskäigu ümber järve, ei mingit mäevaadet, vahulist kirsiõieküllust aga piisavalt. Saime teated neljalt etterutanult, et neil ei õnnestunud mäel midagi korda saata: ilm pilves, nähtavus minimaalne, transport lubati vaid neljanda jaamani, s.o. 1900 m, edasiminekuks ka jala oli keelatud. Nad katsetasid ka teist, otse jalgrada, kuid veendudes, et mäel on karmid lumetingimused, tõus võib kesta mitu päeva ja nõuab vähemalt kahte väliõõbimist, loobusid, maratoni start surus peale.

Selgituseks: juulis-augustis on kohalike hulgas mäele tõus väga populaarne, mööda nelja, erinevast suunast lähenevat tõusuteed jõuab päevas Mt. Fuji tippu sadu inimesi, eriti hinnatud on kohalejõudmine päikesetõusuks. Selleks, et tõus oleks lihtsam ja vältida õnnetusi, on välja ehitatud täiuslik infrastruktuur: kõigil radadel asub umbes 2300 m nn viies jaam, kuhu tõuseb alt korralik autotee ja sõidavad bussid. Seal paiknevates üpris mahukates hoonetes on ööbimisvõimalused, söögikohad, nännipoed ja WC-d. Kes kõrgemale minna ei ihka, saab sellelt kõrguselt Jaapani

loodust imetleda. Viieandast jaamast edasi viib serpentiinides nõlva kaevatud 1,5 – 2 meetri laiune, betoonist laviinitõrje müüridega kaitstud, osaliselt kettidega piiratud tee. Raja servades ja osades jaamades laiutab ulatuslik putkandus, majakeste ja onnide kogumik, kus pakutakse tõusjaile nii ööbimist, kehakinnitust, puhkusevõimalust, mingil moel ka arstiabi.

Peajaamast kõrgemal, alates 3300 meetrist teravneb mäe kalle 40–50 kraadini, see vahemik mäetippu ja tagasi tuleks ära käia ühe päevaga. Abionnid on vaid kraatri serval.

See kõik töötab vaid kahel kuul aastas, ülejäänud kümme kuud on onnid raudplaatidega kindlalt suletud, mäele võivad eksida vaid üksikud uitajad, kellel ei ole lootustki leida mingit abi ja teenust. Kui Tokios sajab 8–9 kuud järjepanu vihma, siis kattub Fuji samal ajal alates 2000 meetrist paksu lumega.

18. aprilli hommikul valdas meid heldimus—ilm oli päikseline, Fuji kriitvalge korrapärane suhkrupeakoonus säras kaugelt. Kiiresti esimesele bussile. Pooljooksuga minnes õnnestuski.

Umbes tunni pärast olime neljanda jaama platsil. Edasisõitu takistas teel võimas raudvärav. Värava juures valvurit ei olnud, vinnasime kotid selga ja pugesime kiirustates läbi, et vaateulatusest välja jõuda.

Päike siras, hakkas palav. Märkasime värskaid 10-12 inimese jälgi, nägime neid paremnõlvale tõusvat. Arvasime, et nad on kohalikud ronijad ja teavad otseteed ja asusime neile neljakesi järgi ronima. Umbes 1,5 tunni pärast hakkasime eesminejates kahtlema, nad tõusid väga otse, ilma suunata vasakule jäävale klassikalisele rajale. Kui nad ühelt lumenõlvalt hakkasid lumelaudadega allapoole liuglema, oli asi selge! Susanini temp, vaja võtta suund otse vasakule, s.t. traverseerida pikalt mäenõlva. Nõlv oli kaetud rusikasuuruste veerevate laavamoodustistega ja vahelduvalt paakunud libeda lumega, tuli ületada kõrgeimaid laavavoolusid ja madalamaid laiuhuhtevoolusid. Õige tõusutee ei ilmunud kuidagi nähtavale. Ilm oli muutunud külmaks, tuul läbilõikavalt tugevaks, kott tüütult raskeks, kõhutühjus ja väsimus piinasid.

Peale viie tunnist rügamist jõudsimel lõpuks põhiraja onnide juurde. Oli ka viimane aeg. Algselt olime planeerinud seal magamiskotis väliööbimist mõne onni ukseaugus, kuid nüüd kulusid viimasel hetkel Koduextrast ostetud kerged telgid marjaks ära. Kõik onnid ja varjualused olid hoolikalt kinnitatud, vahemikud ja tühikud kaldus jäätunud lund täis tuisanud. Õnneks leidsime onnide vahelt enam-vähem sobiliku platsi kuhu sai 2 telki püsti sokutada. Ilma nende telkideta oleks öö keeruline olnud, 7 kraadi külma ja läbilõikav tuul. Söögitegemise vee olime alt kaasa vedanud, meil oli üks priimus 1 l bensiiniga (sobilikke gaasiballoone me ei leidnud).

Hommikul oli ilm selge, külm ja tuuline. Asutasime enne üheksat minekule. Panime kohe kassid alla, sest edasine tee oli vaid tugeval koorikulisel lumel kaldega 35-40°, ei mingit nõlvakraabitut rada ega ääristavaid kette, kõik ilmselt lume all. Esialgu püüdsime otse tõusta, kuid see käik väenas jalgu. Tagasi vaadates nägin, et Jüri ja Jaan kohmitsevad ühe onni kõrval, kuni pöördusid tagasi (Jüri ei saanud kasse korralikult saapa alla, Jaan läks talle kaaslaseks). Nii jäimegi suurest seltskonnast vaid Elsuga kahekesi ilusa mäe tipu poole rühkima.

Kaheksanda jaama eel on shinto oranž värav, kõik tulijad peavad sealt läbi minema, mujalt ei saagi. Värava alune trepp oli paksult paakunud lund nii täis, et sealt ülesseamine oli paras võimlemine. Edasi jätkus jääne rada onnide vahelistel

platvormidel ja kitsastel treppidel täistuisanud ja paakunud lumel. Kuskilt polnud kinni haarata. Meil olid kaasas kepid ja kirka, mõnes kohas oli kirkaga hea ronida, sai tehtud kirkajulgestustki.

Pärast peajaama viimaseid onne muutub nõlvakalle järsult teravamaks. Kassid haakusid napilt kõvasse firni, hommikune tuul lõõtsus tormi-iilidena. Ohutum oli liikuda serpentiine tehes, igal sammul tuli kaaluda, et tuul ei lükkaks tasakaalust välja. Sellist tuuletugevust olin kogenud vaid Aconcagua ja Everestil, seal ulatus see kolmekümne meetrini sekundis, siin pakuks välja 25 m/s.

Viimane järsem tõusuosa oli füüsiliselt kurnav, tuli hoolikalt jalgu kontrollida ja tuult jälgida, võttis ähkima. Igale koperdamisele oleks võinud järgneda pikk ja tõsine liug allamäge. Käes oli 2 paari windstopper kindaid, kuid näpud ikka külmetasid.

Mõnikümmend meetrit enne kraatriserva ilmusid taas onnid, mis olid katuseni lumes. Viimasest shinto väravast tuli lausa läbi roomata, kuigi ava peaks olema 2,5 – 3 m kõrge. Veidi enne kella ühte astusime rajutuules kraatriservale. Oli 19. aprill 2010.

Fuji kraater on umbes 700 meetrise läbimõõduga ja 100 meetrit sügav lund täis süvis, alla viis kaljudele kinnitatud sõlmiline köis. Fuji viimane purse fikseeriti 1707.-1708. a. Kraatriserva ringi pikkus on umbes 2,3 km, suvel tehakse ring peale 40 minutiga, kõrgeim nukk jäi 500 m paremale. Tugeva tuule ja külma tõttu ei hakanud sinna minemise peale isegi mõtlema.

Külm ajas kiirelt alla, paar rosina ja šokolaadi ampsu, külmunud teed peale ja minema. Alla astudes pidi olema topelt ettevaatlik, libisemise oht suurem, eks selili liug on ka pikem. Ka laskudes sõelusime sikk-sakki, et ikka kindlam oleks.

Telgi juurde jõudsime 2,5 tunniga, väsimus ja nälg oli suur. Teiseks ööks sinna küll jääda ei tahtnud, külm ja tuul kiusasid. Selge mõistus ja mets võitsid, pärast kerget sooja söömaega toppisime asjad kotti ja asusime allapoole astuma.

Laskusime, tee muutus ahtakeseks, kuid jäljed lumel viisid edasi. Jõudsime üksiku kinnise shinto pühamu juurde. Arvasime, et see ongi sobilik koht, kus võiks öö mööda saata.

Umbes kell 2 öösel ärkasime tugevate tuulepagide peale, telk plaksus, potid ja sööginõud kolisesid õues. Käisin väljas, korjasin nodi kokku, kinnitasin telgi ja magasime edasi, kuni kell seitse tulid ülalt mööda külmunud lund krabisevad sammud ja reibas Inna hüüdis: Äratus!

Neil oli kell 2 öösel lagedal nõlval tuul telgi ühe ropsuga lõhki käristanud, et tuul asju ära ei viiks pidid nad neid koiduni kinni hoidma, nüüd tulid kiiresti alla.

Panime asjad kokku ja asusime minekule. Natuke ekslesime, tuli esimene auto, kuhu me ei mahtunud, sest see oli töölisi täis. Siis tuli teine auto, juht üksi. Meie juttu, et tahame Kawaguchikosse, ta ei mõistnud, kuid sellest, et tahame alla sõita, sai aru.

Sõitsime üle paarikümne minuti, kuni jõudsimme Fuji Yoshida raudteejaama, seega hoopis teise linna!

Sõitsime rongiga 2 peatust ja läksime endisesse majutuskohta, kus ootasid meid mäel mittevajalikud asjad, just selleks ajaks kui teised tulid teatega, et poole tunni pärast väljub buss Hakonesse, Jaapani tuntumasse termaalalale, meie järgmisse sihtpunkti.

Hakone kaldeerasse viib kõistee. Sõites üle oru, näeb maasoojuse taltsutamist, pinnasesse kollaste fumaroolilaikude kõrval on puuritud paarisaja meetri sügavusse augud, et sealt toruderägastikuga ammutada kuuma vett, millest omakorda toodetakse elektrit ja soojust.

Termaalala põhiline atraktsioon oli väävlirikas kuumas allikas keedetud mustad munad, muidugi vaid neile, kes olid ka enne termaalväljadel käinud. Munad muutusid mustaks ilmselt keemilise reaktsiooni tõttu.

Järgmisena sõitsime Barutoga kohtuma. Kohalejõudmine oli paras katsumus, kuid lõpuks me sinna jõudsimme. Põgus vestlus Barutoga, vaatasime ka treeningut.

Järgmisel hommikul tegime varakult kalaturu külastuse. Tokio Tsukiji kalaturg on maailma suurim, eriti eksootiline, paikneb mitmel heal hektaril, kaubeldakse kuni 400 erineva mereanniga. Enamus kaubast elab, liigutab. Isegi suured mahalõigatud kalapead liigutavad lõpuseid. Igal varahommikul kell 5 on turul tuunikala oksjon, kuid sinna võõraid pealtvaatajaid enam ei lubata. Oksjon olevat väga hasartne, uudistajad ei mõistvat kombekalt käituda.

Lõpetuseks: Jaapan on põnev ja ilus maa, eriti kevadel, kirsside õitsemise ajal, inimesed on viisakad ja lahked. Hooajaväline Fuji ronimine võib kujuneda karmiks tegevuseks. Kohale tasub minna omal käel, saab poole odavamalt kui reisifirmaga ning on võimalus minna, kuhu tahad. Kaks nädalat kohapeal olla võib jääda veidi napiks, kuid ülevaate maast ja inimestest saab.

Tõivo, juuni 2010

Põlva Matkaklubi lipp Kilimanjaro tipus

Inimesele on antud võime unistada ja kui need pole liiga utoopilised, on lootus ka nende täitumiseks. Ühe aastatepikkuse unistuse täitumise nimel asusid 17. jaanuaril neli matkameest teele, et tõusta Aafrika kõrgeima mäe, Kilimanjaro (5896 m), tippu. Gruppi kuulusid ammused matkasõbrad Neeme Koks ja Kalev Pikaru Harjumaalt ning Ülo Needo ja Seido Suija Põlva Matkaklubist.

Lendasime Helsingist Istanbuli kaudu Keenia pealinna Nairobisse ja sealt bussiga Tansaania linna Arushasse. Kui kohalik kellaaeg on meie ajast vaid tunni jagu ees, siis kliima muutus oli suisa äärmuslik, meie talvest sattusime peale 11 tunnilist lendu ekvaatori lähiste 35 kraadisesse leitsakusse. Nairobis maandudes tabas meid ka kogu reisi tõsisem äpardus. Vahemaandumisel Istanbulis ei jõutud meie pagasit ümber laadida ja olime ise kohal aga varustus mitte. Murelikuks tegi, sest pidime kohe edasi Tansaaniasse sõitma. Varustuseta ei tule paraku mingit mäge...

Põnev bussireis Arushasse kestis koos piiriületuse ja viisade vormistusega üle 6 tunni, kogesime väga erineva tasemega teelõike, maastikke, külasid, nägime karjuseid kõrbetuules ja piiril pääsesime napilt kelmusest. Arushas kohtusime oma giidi, Remid

Mmassy'ga, kes hoolitses meie eest kogu Aafika rännaku jooksul. Arusha, Tansaania suuruselt ehk kolmas linn on põhiline keskus, kust suundutakse Kilimanjarot vallutama ja alustatakse safarit kuulsatesse rahvusparkidesse, millest tuntuim on Serengeti. Ka meie seiklus on planeeritud 2 osalisena – eesmärk on jõuda tippu ja seejärel suunduda safarile.

Esmamuljed nii Keeniast kui Tansaaniast olid positiivsed. Arusaadavalt erinesid keskkond ja elukorraldus Euroopa omast nagu öö ja päev, kuid kõik tunda toimib ning inimesed on sõbralikud ja meeldivaid. Loomulikult on ka kuritegelik kontingent olemas ja eriti ahvatlevaks saagiks on kindlasti valge turist. Masai rahvusest kohalik elanikkond räägib suahiili keelt ja endise inglise asumaana on levinud ka inglise keel,

ka liiklus on inglisepäraselt vasakpoolne. Kõikjal külades aga ka linnades kohtab saledaid ja suhteliselt pikakasvulisi rahvariides inimesi, kelle iseloomulikuks tunnuseks on ka suure auguga väljavenitatud kõrvalestad. Miskipärast on valge nahavärviga inimesi väga vähe, peale väheste turistide kohtab vaid üksikuid kohalikke valgeid.

Religioosselt kuuluvuselt jaguneb elanikkond enam vähem võrdselt moslemiteks ja kristlasteks, kes suudavad rahumeelselt koos elada. Kuid just 2002. a korraldas al-Quaida just Keenias oma esimesed rahvusvahelist kõlapinda leidnud terrorirünnakud.

Viibime Arushas mõned päevad, mis kuuluvad tõusu ettevalmistusele. Vahetame kohalikku raha-šillingeid (see protseduur on väga aeganõudev), Remid hangib rahvuspargi pääsmeid, komplekteerib saatemeeskonda, varub toitu jne. Meie hotell on ülimalt spartalik ja linnas pole suuremat teha. Kolmanda maailma linnad ei hiilga ei arhitektuuri ega muude vaatamisväärsuste poolest, piirdudes vaid mõne uhkema äri ja pangakvartaliga. Sümpaatse mulje jätsid korralikult rajatud koolimajad ning laste kenad koolivormid. Viimane öö linnas oli meile üsna unetu. Öösel kell 2 saabus Remid meie pagasiga, millele ta pidi piirile järgi sõitma, kuna toll oli selle bussist lihtsalt maha tõstnud. Kell 4.45 äratas meid mošee minaretist üle linna kaikuv kutse palvele, oli aeg mäkkemineku varustust komplekteerida.

Teekond linnast Kilimanjaro suunas kestis 4 tundi ja esmakordselt avanes võimalus heita pilk sellele suursugusele mäele. Lumise tipuga vana vulkaan mõjus oma võimsuses ja üksinduses kauni ja ahvatlevana. Autotee lõppes 1800 m kõrgusel, kus on viimased külakesed ja asub rahvuspargi sissepääs. Metsikult omapäi matkamine pole siin võimalik -kohustulikud on maksud, load, registreerimine, giid jne. Tõusuks on võimalik valida 8 erineva raskusastmega marsruudi vahel, kuid need rajad mingites lõikudes ühinevad. Meie aklimatiseerumiseks ja tippujõudmiseks oli planeeritud 5 päeva ööbimistega kolmes vahelaagris.

Esimesel päeval läbisime 4 tunniga 12 km, tõustes seejuures 900 m ja jäime 2700 m kõrgusele Mandara laagrisse. Rada oli lihtne, kulgedes lopsakas vihmametsas.

Rõõmu pakkusid aegajalt ilmuvad ahvid, kirevad linnud. Enne laagrisse jõudmist hakkas väga järsku vihma kallama. Keebid peavad kogu aeg käepärast olema. Ööbimiseks oli laagris korralikud 4kohalised puidust telkmajad, kuhu napilt ka varustus mahtus. Öövaikust häirisid ahvide hääliitsused ja ragistamine.

Teine päev algas kella kuuese ärkamisega linnulaulu saatel. Hommikud mägedes olid kaunid, päike tõuseb seal kiiresti. Oh seda paljukeelset sagimist – sõbralikud matkajad koos kogu maailmast. Pooletunnise rännaku järel asendus mets põõsastikega. Mida kõrgemale, seda hõredam taimestik. Metsailu asendub avarate vaadetega ja vahel näitab end kogu ilus ka mägi ise. Lõunapaiku läks pilve ja peagi kostis äiksekõmin - saime nii vihma kui rahet. 6 tunnise rännaku järel jõudsim teise, Horombo laagrisse. Läbitud oli 15 km ja tõustud 1020 m. See on suur laager hüttide, telkide spartalike kemmergute, söögimajade ja muu hädapärasega. Esmakordselt nägime ka ühe ratta ja amortidega varustatud kandraame, millega mäestikuhaigusest või traumast niidetud rändaja alla toimetati. Mäestikuhaiguse vastu aitab kõige tõhusamalt just kiire laskumine. Ühele patsiendile tuli lausa kopter järgi.

Nii laagris kui rajal äratas meie omavaheline jutt tihti tähelepanu – eesti keel erineb tuntavalt teistest. Ja oh üllatust, oli siis tegemist prantslaste, jaapanlaste, austraallastega –Eestit teadsid kõik! Üks inglane seletas kaaslastele, et see oli juba vanasti rikas maa, kuulus Hansaliitu. Kõige lõbusamad olid kohtumised Jaapani grupiga – erinevates laagrites või rajalõikudel taas kohtudes tundsid nad iga kord suurt heameelt ja itsitasid nagu väiksed lapsed.

Horombo laagri piirkonnas oli taimestik juba üsna kidur, vaid madalad põõsad ja samblikud. Seda ootamatult oli kohata väidetavalt vaid sellele piirkonnale omaseid 3-5 m kõrgusi jämeda tüvega taimi *Senecio Kilimanjari*, mis sarnanevad palmide ja ka kaktustega.

Eelmise päeva leitsakust sai siin üleval jääne hommik. Kolmas päev oli planeeritud aklimatiseerumiseks ja tegime 10 kilomeetrise radiaali ca 500 m

üles ning laskusime laagrisse tagasi. Söögiisu oli kõigil vilets ja mis seal salata, ega miskit maitsvat pole ka. Aga Remid jälgis pidevalt, et me sööksime ja jooksime piisavalt. Harjumatud maitsed, püreesupid, pudrud, riis ja päevad läbi tee ja vee larpimine (aklimatiseerumise soodustamiseks tuleb juua 3-5 liitrit vett päevas).

Hommikud olid laagris põnevad. Umbes poole kuue ringis hakkasid kõikjalt saatjate telkidest priimuste pahinat kostma ja peagi oli kogu laager jalul – vältimatud toimingud, eine, varustuse sättimine ja kaheksa ringis tee.

Neljandal päeval läbisime 15 km tõustes jälle ligi kilomeetri. Jõudsim viimasesse, 4703 m kõrgusel asuvasse Kibo laagrisse. Rada oli lai, tõus lauge. Taimestik kadus ca 4000 m kõrgusel ja kõikjal laius kivikõrb. Ülesrühkijad olid rõõmsalt ärevad ja laskujad ergutasid neid hüüetega *Good luck!* Kandjad manitsesid pidevalt kõiki tõusjaid omas keeles *poli poli*, mis tähendab aeglasemalt-aeglasemalt või ehk suupärasemalt tasa tasa. Veel kõlas pea igal kohtumisel rõõmus tervitus *dzambo!* ja tihti ka tänulik tunnustus *karibu!* Huvitav, mis seletus sellel on, aga

samalaadset tervitust *gudzi dzambo*, kuulsin ka tuhandete kilomeetrite kaugusel teisel pool India ookeani Himaalaja mäestikis paiknevas Bhutani kuningriigis.

Kibusse jõudmine oli hõreda õhu tõttu lõpus päris raske, viimased tõusud panid tõsiselt hingeldama. Laager ise oli külm, kõle, isegi ebasõbralik. Meid paigutati 10kohalistesse naridega tubadesse, kus kõik askeldasid, et öiseks tõusuks vajalik riietus ja varustus valmis seada. Enne selle laagri rajamist ööbiti lähedalasuvas koopas, nii et praeguste tingimustega tuleb rahul olla. Sundisime end sööma ja teed jooma. Öhtul tegime veel ühe tunnise aklimatiseerumistõusu, rada oli järsk ja väga väsitav. Kella 19-20 ringis sättisime end naridele ja üritasime uinuda. Aga tundus, et magamisest suuremat välja ei tulnud. Aga juba 22.45 toimus üldine äratus ja laager muutub hetkega sagivaks sipelgapesaks. Algas viies ehk tipupäev!

Narilt alla ronides oli tunne, et süda lihtsalt väriseb. Arvasin, et aklimatiseerumisaeg jäi ebapiisavaks ja arutasin seda giidiga juba esimestel päevadel, kuid ta jäi oma skeemi juurde. Ja siis selgus, et ühel meie grupi liikmel on viimaste tundidega tekkinud väga tõsised hingamisraskused. Raske ja valus otsus – tema tõusta ei saa ja peab esimesel võimalusel saatjaga

laskuma hakkama, sest olukord võis kiiresti halveneda. Jätsime kaaslase raske südamega laagrisse (halva enesetunde tõttu oli mahajääjaid teisigi) ja südaööl asus kogu seltskond hanereas ööpimeduses otsmikulampide valgusel teele. Taevas oli tähtedest kirju, külma oli 5 kraadi. Ees ootas pikk ja elamusterohke päev. Rada muutus aina järsemaks. Sikk-sakiliselt mööda lahtist moreeni liikudes kasutasime kaljunukke või tasasemaid kohti sagedasteks puhkepausideks. Hingamine muutus järjest raskemaks. Kuus tundi möödus märkamatu ja olles tõusnud 900 m, jõudsime kella 6 ajal üles kraatri servale. Siin sai vabalt istuda ja puhata. Silmapiir hakkas roosatama ja peagi valgenes. Ilm oli tuuletu, mõnusad külmakraadid sundisid sõrmi ja varbaid liigutama, avanesid lummavad vaated ümbruskonnale ja kraatri põhja. Tipuni jäi kõndida ca 2 tundi ja tõusta oli vaja veel 300 m. Rada kulges esmalt kraatri siseserva mööda, olles kohati ohtlikult kitsas ja jäine. Mida edasi, seda ohutumaks ja laiemaks rada muutus ning pühapäeval, 24. jaanuaril kell 7.30 oli meie esimene mees tipus! Umbes 40 min jooksul olime kõik tippu jõudnud. Viimase lõigu läbimise hapnikupuudusel väga aeglane. Aga millised ülevad hetked, võrratud vaated liustikele, kraatri põhja! Vastastikused õnnitlused ja pildistamine. Emotsionaalne laeng oli võimas! 5896 m oli meie kõigi kolme isiklik kõrgusrekord. Ja teada on, et nii ohutult matkates Kilist kõrgemat mäge maailmas vallutada pole võimalik, kõrgemad tipud eeldavad väga head ettevalmistust. Ka tagasitee oli hapnikupuuduse tõttu vaevaline, mõnel kergem, teisel raskem. Vahepeal tuli puhata iga 3 m läbimise järel. Alles kraatri servalt laskudes läks enesetunne paremaks ja hingamine normaliseerus. Kibu laager küll paistis, kuid tuli lähemale väga visalt. Meie grupi esimene mees jõudis alla 11 ajal. Mõne tunni jooksul olime kõik taas Kibu laagris ja pärast lühikest

puhkust asusime taas teele, et õhtuks alla Horombo laagrisse jõuda. Kurnatuse tõttu oli teekond raske, aga emotsionaalselt nauditav. Tipp oli tehtud ja nüüd hõikasime juba meie ülesrühkijatele *Good luck!* Õhtuks olime planeerinud väikese tähistamise, kuid pikk päev oli oma töö teinud ja jaksu jätkus vaid aruteludeks.

Kuues päev, viimane hommik Horombos. Gruppide saatemeeskonnad laulsid järgemööda oma matkajatele Kilimanjaro laulu, jagasime tänutäheks dollareid ja muidugi Vana Tallinnat, jätsime jumalaga, viimased tagasivaated laagrile ja õhku jääb nukker küsimus – kas satume veel kunagi siia? Vastust aimame kõik, kuid keegi ei taha seda välja öelda.

Taas kordub sama – rajal kohtuvad rõõmsad ülesrühkijad ja seletatud ilmega laskujad. Rändureid on kõikjalt maailmast, on mehi ja naisi alates 16 eluaastast kuni 75 aastaste matkahuntideni. Läbime peatumata alumise laagri ja keskpäevaks jõuame tagasi Kilimanjaro rahvusparki väravasse, päevatee pikkus 27 km.

Tansaania riik on rahvusparki maksusid tuntavalt hästi kasutanud – kogu rada oli hooldatud, rajatud sillakesed ja vahelaagrid. Kõikjal puhtus, ei mingit rämpsu, kogu pakend jm. jäätmed tuuakse alla. Suudaksime ka meie oma loodusradadel sellise suhtumise saavutada!

Taas päev Arushas, tegime ettevalmistusi safariks tasandike rahvusparkidesse. Järgmisel hommikul asusime teele. Esmalt küastasime Manjara rahvusparki, mis hõlmab suurt järve ja metsa, mida piirab kaljujärsak. Nägime palju erinevaid loomaliike, massiliselt oli just ahve. Ööbisime külakeses telkides.

Järgmine päev viis meid Ngorongoro rahvusparki, mis on ainulaadne paik maailmas. Ligi 30 km läbimõelduga vulkaani kraatrit ääristab 400 m kõrgune kraatri serv. Laskusime sügavale kraatri põhja justkui paradiisi – lopsakas savann, järved ja kogu ala on täis suurel hulgal erinevaid loomi - sebrad, antiloobid, impalad, gnuud, elevandid, pühvlid, kaelkirjakud, jaanalinnud, sead, jõehobud, flamingod ning palju oli meie toonekurgesid! Nägime ka üksikuid ninasarvikuid, lõvisid, hääne. Kõik need loomad elavad kraatris, millest enamus liike järskude servade tõttu välja ei pääse ning milleks ongi vaja välja, kui süüa ja juua on piisavalt.

Järgmisel päeval suundusime Serengetti, tõenäoliselt tuntuimasse rahvusparki. Selle omapäraks on lõputud silmapiirini laiuvad tasandikud ja uskumatuna näiv loomade arvukus. Tundide viisi sõites jäi mulje, et erinevaid loomi on siin kümnetes miljonites. Pika otsimise järel nägime ka leopardi ja gepardeid.

Kõik ööd magasime telkides, meie mõistes RMK laagripatsioonide taolistes keskustes. Neis olid lihtsad pesemisvõimalused ning söögitegemiseks ja söömiseks rajatud varjualused, mis eelkõige hääne öiste küllastuste vastu olid traatvõrguga suletud. Pimeduses laagri territooriumil liikuda ei tohtinud, sest ühe laagri juures ca 150 m kaugusel nägime lõviperekonda ja hääneid ulgusid – jõllitasid pidevalt ümber platsi.

Lõpuks võtsime kursi Aafrika suurima, Victoria järve suunas. Elamusterohke oli rändkarjakasvatavate nomaadide küllastamine. Väikese tasu eest tutvustati meile põhjalikult 120 inimesega masaide külakese elu. Karjaga rännatakse sinna, kus on värsket rohtu ning mingil ajal tullaakse jälle tagasi. Küla on metsloomade eest tiheda okkalise puhmaga kaitstud, elatakse savist, okstest ja nahkadest rajatud onnides. Kuna põllupidamisega selles piirkonnas ei tegelda, on peamiseks toiduaineks piim, liha ja veri, millest erinevaid toite valmistatakse. Siiani elatakse polügaamselt, kogukonda

juhhib külavanem, kes pärib ameti isalt. Lastele on küla servas eraldi hütt koolitarkuse saamiseks. Inimesed on kenasti ehitud, rahvariities ja väga rõõmsad. Saime meiegi nende tantsust osa.

Mõned päevad puhkust Eesti pindalalt suurema Victoria järve ääres Musoma linnas ja meie seekordne seiklus on seljataga. Kuid hõllandus, mida kogesime, saadab meid elu lõpuni.

Kui sul on unistus, anna teada, musta mandri heasüdamlik must mees Remid ootab sind. Kilimanjaro vallutamine on jõukohane igale sportlikule inimesele. Pingutus tasub end kuhjaga.

Seido Suija

Trollidemaal energiat laadimas

Trollidemaa Norra pakub imelisi vaateid, erinevaid maastikke ja üsna suuri kõrguste vahesid ning kahe ookeani hingust fjordide kallastel. Just sellistes mägedes, kus pinnareljeef muutub väga kiiresti, saab asjatundjate soovitusel palju erergiat.

Sirvime matkapäevikut:

3.juuli

Alustame tõusu 207 m kõrgusel asuvast parklast. Rada on tugev, lookleb puude vahel aina kõrgemale. Siin liigub palju rahvast. Hakkab sadama. Vihmakeebid peale ja edasi! Meie ees lähevad 11-aastane Ken ja lumetiiger Helme. Üleval on ühes kohas julgestustross. Allavaates haigutab tühjus....Jätkame tõusu võiduka lõpuni. Ees ikka Ken ja Helme. Vaateplatvormil on siin praegu paarsada inimest. Naudime ilusaid vaateid Lysefjordile ja Atlandi ookeanile. Prekestoleni (kantsli) kalju asub Rogalandi maakonnas ja langeb 597 m kõrguselt Lysefjordini. See populaarne paik rahvamatkadeks. Samuti langevarjuhüpeteks seisvalt aluselt (basejumping).

7. juuli

Mandri Euroopa suurimale liustikule (480 km²).

Kell 5.45 alustame neljakesi tõusu Lodalskapa mäe suunas. Meie eesmärk, Lodalskapa mägi, on udus ja pilvedes.

Lodalskapa mägi (2083 m) on mandri Euroopa suurima liustiku – Jostedalsbreeni (Jostedali liustiku) kõrgeim punkt. Mõned firmad pakuvad giidiga retke sellele. Liustik paikneb Lõuna-Norra lääne-rannikul Sogn og Fjordane maakonnas ning kuulub 1991.

aastal asutatud Jostedalsbreeni rahvusparki.

Kiireim tee Lodalskapa'le algab Bodalsater'is 585 m kõrgusel. Siin on väike alpilaager. Jääõppusi tehakse tavaliselt tõususuunas paremal, Bodalsbreeni liustikul.

Rada viib üle silla kahe kose vahele, kus algab järsem tõus suurte kivide vahel üles Bodaleni, Brattebakkeni mäkke.

Rada jätkub üle Bohrsbreeni liustiku Lodalskapa edelaribile Staleskari lähedal. See on tavaline sisenemispunkt Lodalskapa'le. Liustikul on tavaliselt suve algul ohutu lumi. Kuid köis ja kassid võiksid kaasa olla. Smattene jääkosk on teine populaarne tee liustikule. Kahe kose vahel tõuseb rada järsult üles. Rada lookleb serpentiinides aina kõrgemale. Kivist tuurid aitavad rada leida. Tagasivaates paistavad all orus meie telgid ja alpilaager. Kose kohal suruvad madalad kaljud raja kokku. Seal on postkastis vihik tippuminejate jaoks, kuhu meiegi kella 9 paiku oma nimed kirjutame.

Kivituuridega rada toob meid Bohrsbreeni liustikule. Vösast välja jõudes muutub ilm oluliselt halvemaks: puhub tugev tuul ja nähtavus hakkab kaduma. Paneme soojad riided selga, kassid alla ja liigume piki liustikku köisseongus. Peagi, umbes 1600 m kõrgusel, oleme sunnitud tagasi pöörduma, test tuul tugevneb tormiks ja nähtavust pole enam. Trollid on meie peale kurjaks saanud! Miks?

Tagasiteel vaatame rajast laskumissuunas paremal pool veel külmunud järve ja jälgime eemalt Bodalsbreeni liustikukeelel toimuvaid jääõppusi. Kell 14 jõuame tagasi oma laagri telkide juurde.

9. juuli.

Tõus kõrgeimasse tippu.

Galdhopiggen asub Norra kõrgeimas osas Jotunheimi (tõlkes 'hiiglase kodu') Rahvuspargis. On Norra ja Põhjamaade kõrgeim tipp (2469 m), ainult 5 meetrit kõrgem kui lähedal asuv Glittertind. Norra populaarseim tipp oma kõrguse tõttu ning et ei vaja mägironija kogemusi. Mägi on kolmest küljest ümbritsetud liustikega, välja arvatud ida suunast Spiterstulenist.

Palju aastaid pidasid norralased kõrgeimaks tipuks Snohetta't. 1844. a tegi geoloog ja mägironija Baltazar Mathias Keilhau kaks edutut katset jõuda Galdhopiggeni tippu. 1850. a jõudsid 3 meest Lom'ist mäe tippu: giid Steinar Sulheim, õpetaja Arnesen ja kirikumees Flotten. Põhja poolt, Jvasshytta hotellist ja suvesuusakeskusest alustab 1840 m kõrguselt enamus matkahuvilisi. Kõrguste vahe on siit tõustes oluliselt väiksem, kui ida poolt tõustes. Põhiline osa liigub mägigiidide juhtimisel raha eest ja ületab liustiku köisseongus liikudes.

Meenutused minu paari aasta tagusest tõusust Jvasshytta poolt:

Suusanõlvad on siin avatud aastaringselt, kuid suvel, eriti pööripäeva paiku, on siin pideva päevalguse tõttu eriti lummas. Ja norralaste seas on suvesuusakeskused väga populaarsed. Järgmistel päevadel proovime meiegi selle mõnu ära! Esimese majakese ehitas siia juba 1884. aastal tuntud mägigiid Knut O. Vole, kelle bareljeefiga mälestuskivi on siin aukohal.

Eile tõusime siia laugele mägiplatoole 1840 meetri kõrgusel paiknevasse Jvasshytta turismi- ja suusakeskusesse (turisthytte) päris hilja. Viimased kümmekond kilomeetrit liikusime asfalteeritud erateel, mille eest tasusime tõkkepuu automaadile 70 NOK-i metallraha. Autoga sõites võtavad kõhedaks järsu nõlva ägedad kurvid. Üleval hütis vabu tube polnud, aga lahkelt lubati telkida hüti kõrval rohustel platsidel.

Hommikul saabub siia bussidega poolsada matkahuvilist, kellel on meiega ühine siht. Tasulised liustiku ja Goldhoppiggeni tipu retked algavad siit igapäevaselt kell 10. Neid juhivad tõsised mägironijad, mitmed neis on Norra Mägimatkaajate

Assotsiatsiooni liikmed. Palume mägiididelt konsultatsiooni ja saame loa oma varustusega iseseisvalt jätkata siinses rahvuspargis. Varasuvises sügava lume tõttu praegu kasse matkasaabaste alla vaja pole. Paar seljakotti soojade riiete, eine ja esmaabipakiga selga. Köis ja kirkad kaasa ja tiputõus võib alata...

Kolmnurkse kujuga järsk ja tume kaljusein paistab ees. See ongi meie tänane tipp. Möödume köistee alumistest jaamadest. Suusanõlvadel on palju slaalomi ja lumelaua sõitjaid. Kividest tuuridega rada viib meid lumisele liustikule. Hotellist on siia poole tunni tee. Edasi jätkame köisseongus: kallet praktiliselt pole, kuid lume all liustikus võivad olla praod. Liustiku lumel looklev tambitud rada on hästi nähtav. Aga samm kõrvale pehmele helesinisele lumele, vajutab poole sääreni läbi. Puhast helesinist värvi on nii Norra jõed, lumi, liustikud, järved ja fjordid.

Umbes tunniga ületame liustiku ja liigume lumelt tõususuunas suurtele kividele. Köied võib jätta siia kuivama. Aga kirka või suusakepi peaks kaasa võtma! Kolmnurkne tume kaljusein paistab lähedalt üsna hirmutav, kuid tõususuunas vasakult viivad kerged kaljud ja seejärel kuni 30-kraadine sügava lumega nõlv kaljuseinast ohutus kauguses tippu. Kivituuridega kaljuraja ja lumenõlva läbimiseks kulub teine tund käiguaga, kõrguste vahe on umbes 500 meetrit. Suve teisel poolel muutub lumenõlv jääseks: siis on vaja metallkasse matkasaabaste alla. Vaates ette on näha tippu kolmnurkne järsk kalju. Sellest minnakse liikumissuunas vasakult mööda umbes 30-kraadisele lumenõlvale. Köisjulgestust enam vaja pole...

Meie alustame täna kl 6.50 ida poolt Spiterstuleni hotelli juurest (kõrgus 1100 m). Siia jõudsim eile, sõites viimased 18 km erateel (tee tollimaks). Hotelli juures on parkla. Telkimiskohad on üle silla. Valime oma platsid väikesesse varjulisse lohku. Telkimise eest tuleb tasuda hottelli administraatoritele 50 NOK-i inimese kohta. Selle eest saab dušši žetoone.

Siit algav rada kulgeb suhteliselt järsult üles, algul rohusel kivinõlval. Kivikuhilatest tuurid on hästi nähtavad. Peagi rada hargneb paremale Juvasshytta suunas. Käimiskeppidest on palju abi. Meie jätkame rajal tõusu otse Galdhopiggeni suunas kergetel kaljudel ja sügavas lumes. Seljataga, veidi paremal, paistab pidevalt Glittertindi lumine tipp. Soovitav on tõusta hommikul varem kui lumi pole veel liiga pehme, siis ei vaju sügavalt sisse. Näeme, kuidas mägiidide juhitud huvilised liiguvad Juvasshytta poolt üle liustiku. Mõlemad rajad kohtuvad tipus.

Tippu jõuame kell 10.30, kõik kuuekesi. Aega kuulub seega 3 tundi ja 40 minutit. Vaated on ilusad, nagu tõelistes kõrgmägedes! Lumiseid tippe on palju. Meie entusiasmi vähendab samas tipus olev kohvik. Selle varustamine toimub kopterilt: kaup lastakse trossiga alla. Tipukohviku uks on tavakülastajatele kinni: oodatakse mägiidide vahendusel saabuvat rahvast. Katusel on veebikaamera. Täname trolle, kes

pilved hajutasid et meid tippu lubada! Teame, et tippu teisel pool on vertikaalne kaljusein, millele küll udus sattuda ei tahaks. Kinnitame keha hea ja paremaga...

Laskumisel Spiterstuleni hotellini on samuti ilusad vaated. Vastu tuleb palju rahvast, nii mägigiidide juhtimisel kui ilma. Galghopiggenilt Spiterstuleni hotelli laskumiseks kulub 2.30, teeme paarikümne minutilise haagi lumisesse tippu. Laskumisel kohtame veel saarlasi, kes seekord tippu ei jõua.

Alla Spiterstuleni hotelli jõuame kõik koos kell 14. Käime dušši all, teeme sooja lõuna. Lisaks saarlaste autodele on siin veel Valdo Kangur'i mikrobuss. Veidi haige Liina on siin, ülejäänud noored olevat üleval lumeõppustel.

Sõidame Lom-i kaudu alla soojemasse orgu. Ees ootab maantee puhkekoht Pullfossi lähedal. Ilus männimets madalate kaljudega kärestikuse jõe kaldal....

12. juuli

Lumise Snohetta mäe all

Snohetta (2286 m) on Dovrefjelli piirkonna kõrgeim tipp, millel on mõned väikesed liustikud. Piirkonnas võib näha muskusveiseid. Siia pääseb Oslo – Trondheimi rongi Kongsvolli jaama kaudu, umbes 2 tundi Trondheimist. Samuti võib tulla Trondheimi – Oslo maanteelt E6, mis kulgeb raudteega paralleelselt.

Mägi asub 62.-el paralleelil, mitte kaugel polaarjoonest. Nii võib ilm olla väga karm: tugev tuul ja madal temperatuur. Märtsis ja aprillis on mõttekas siia tulla suusatama. Selleks on siin teel Snohetta tippu head varjupaigad: Reinheim 1350 m, Amotdalshytta 1300 m, Gamle Reinheim 1650 (ainult hädaolukorras). Neist varjupaikadest võib poole päevaga jõuda Snohetta

tippu. Köisi ega alpinismivarustust vaja ei ole.

Täna pääsime mäe lähedale sõjaväe keeluala kaudu. Siin on etteantud liikumisajad hommikul, lõunaajal ja õhtul. Sisenemine maksab auto pealt 50 NOK. Me sõidame alumisest tõkkepuust ülemiseni umbes 15 km. Edasi saab jalgsi liikuda avatud kivisel 'kuumaastikul' kivise tõusuribi suunas. Snohetta lumine tipp on hästi näha, olles ümbruskonnast oluliselt kõrgemal. Praeme eile norralastelt ostetud kala ja imetleme ilusat mäepanoraami, et homme varakult alustada tõusu.

Trollid otsustavad aga teisiti: öösel hakkab tugevasti vihma sadama ja tõuseb ka udu. Hommikul on ilm väga vilets. Pole vähimatki lootust mäele minna! Raivo ja Velda käisid siin mäe all suusamatkal ja ka siis ei õnnestunud mäe tippu tõusta. Kes on järgmised?

Autoga sõitsime umbes 4000 km ja tõusime paljudele Lääne- ja Kesk-Norra tippudele. Roolis olid grupijuht- mägironija- Pamiiri lumeleopard Raivo ja Hindrek. Telkisime peamiselt autoteede puhkekohtades. Toiduained ostime põhiliselt Eestist ja menüü koostas Velda. Aktiivset puhkust nautisid veel mägironija-lumeleopard Helme (esimene Baltikumis ja siiani ainus Eestis), lapsed Ken ja Sten ning Tõnu ja allakirjutanu.

Ülo Kangur, juulis 2010.

Korsika matkapäevik

Grupp: Jaanus Reinvee, Merike Käämer, Ester Klaas, Levo Tohva ja Christelle Tohva

Alustuseks võiks rääkida ühe anekdoodi: Suurbritannia nõuab Islandilt võlga, cashi tagasi. Kuna Islandi tähestikus c täht puudub, annavad nad ashi ja mitte vähe.

Neljapäev, 22. aprill

Selle ashi pärast on Euroopa lennuliiklus nädalaid halvatud ja meie reisiplaanid Korsikale küsitavad. Meie õnneks avati eelneval päeval lennuliiklus osaliselt. Kell 3.30 stardime Riia lennujaama poole. Lennujaamas näeme tükk aega vaeva, et saada seljakotid õigesse kaalu. Ryanairil ei tohi kaal ületada 15 kg. 18.30 kohaliku aja järgi jõuame Figari lennuväljale. Ostame siit kaardi 1:100 000. 19.15 väljub buss Porto–Veccio suunas. Pooletunnise sõidu eest kasseeriti igäuhe käest 10 eurot. Õnneks lubas bussijuht meid otse kämpingusse sõidutada. Olime arvestanud, et gaasi ei pruugi täna saada ja magama tuleb minna tühja kõhuga, kuid õhtu lõpetasime 3 sooja pizza ja pudel rose veiniga. Mmmm, kas saab veel paremini Jaanuse sünnipäeva tähistada? See tundus tõelise luksusena.

Reede, 23. aprill

Õö otsa sadas. Selles 3 täрни kämpingus pole WC–paberit, seepi, vähe on elektripistikuid ja söögitegemise võimalust pole üldse. Suundume linna teisele katsele varusid täiendama.

Ostsime hunniku süüa ja muud vajalikku. Ladusime prügikottidesse ja kõmpisime sõidutee äärt pidi läbi vihma kämpingu poole prügikotid üle õla visatud. Porto–Veccios käisime infopunktis, enam–vähem ainus koht, kus inglise keelega hakkama sai. Naised magasid päeva maha, taastasid jõudu. Õhtul ikka vihma eest peidus.

Laupäev, 24. aprill

Hommikul selgub, et eile saadud info ei vasta tegelikkusele, kokkulepitud kohas buss ei välju. Seega hääletame. Uurin ka takso võimalust, kuid 40 € ühe takso eest tundub palju. Vahepeal algab vihmasadu. Üha tihenevas vihmas kulub autode peale saamiseks 40 minutit. Meid peale võtavad autojuhid on temperamentsed, nõeluvad autode vahel ja tekitavad liiklusohutlike olukordi.

Pühapäev, 25. aprill

Äratus kell 5.30. Teele asusime kell 8. Külast GR 20 algusesse kulus pool tundi. Tee algas tõusuga, siis mööda mäekülge kuni kauni jõeoruni, kus tegime tunnise lõunapausi.

Peale lõunat tundus tõus üliiraske, aga teekond, kus käisime oli pingutamist väärt. Jõudnud kiviplatvormile (umbes 1000 m), kus inimtühjus, otsustasime vaatamata hilisele lõunale, et ei astu enam edasi. Kaardi järgi oli ees ikka tõus ja vihma hakkas ka tibama.

Märkus: Päeval ere päike, vajab päikesekaitset. Õhtune tuulehoog ja vihmatiba aga vajavad jopet. Veega rajal probleeme pole, vett on.

Esmaspäev, 26. aprill

Ärkame enne koitu. Päikesetõus peegeldab merelt tagasi. Sooja 10–12 kraadi, nõrk tuul. Alustame 8.30. Hea on matkata Korsikal kevadel. Kõikjal on vett. Jätkub joomiseks ja supiks. Teele jääb koskesid ja jugasid. Lõuna 13.30, ilm on pilvisemaks

ja tuulisemaks keeranud. Kella 15 paiku jõuame asulasse. Poode ei ole ja restoranist ei saa leiba osta. Raja hargnemine. Samas kohas paksult rahvast, mäekink Jumalaema kuju ja küünaldega, turismibussid, kaljudel kaljuronijad. Kell 18 õhtule. Enne seda mitu vastutulevat matkajate paari.

Teisipäev, 27. aprill

Tahenema riputatud riided said öö jooksul lisaniiskust. Pakime telgi märjana kokku ning alustame täpselt kell 8.

Teekond kulgeb ilma suuremate tõusude ja laskumisteta. Üle lumiste tippude puhub jäist õhku, mis võtab kurgud kähedaks, lisame riideid. Rada ümbritsevad vanad hiiglaslikud männid. Pärast jõeületust algab tõus hüti suunas, tihedas männinoorendikus ajame liikvele 4 valge–musta lapilist metssiga.

Kell 12.15 Asinao hütt. 1560 m. Telgi püstitasime laudterassile, õhtusöök telgis tuulevarjus.

Kolmapäev, 28. aprill

Hommik ilus päikseline, kuid pisut tuuline. Alustasime 8.30. Nagu ikka oli tõus küllalt järsk. Lumeni jõudes selgus, et sulamine on intensiivne. Lume paksus kohati 2 m ja lume all voolavad veenired - ojad, kuid koorik kõva ja kannab hästi. Kohati oli mäekalle korralik ja allapoole polnud kasulik vaadata. Jõudsime mäe harjale 3 tunniga. Edasi liikusime mäe tipu suunas mööda harjapidi. Tipus (2134 m) oli betoonist suur rist. Edasi kulges tee kergelt laskudes orgu. Kella kuue paiku lõpetasime matkapäeva kenas jõeorus pöögimetsas, kus krookustega kaetud rohuvaip.

Neljapäev, 29. aprill

Hommikune äratus on veidi hilisem–6.45. Öö on olnud kastesem, kuid hommik soojem. Taevas on ilus sinine. Teele 9.15. Meie tee lookles pöögilehtede kahinas üle ojade allamäge, kus üha kevadisem õhk. Täna on me suund külale nimega Zivaco, kus tahaksime täiendada oma toiduvarusid. Kell on üks, kui Zicavosse jõuame. Oleme järsku astunud täisõies kevadesse. Muru kasvab, sirel õitseb, puud on lehes ja loomulikult soojem kui üleval mägedes. Kahjuks oleme jõudnud siia siesta ajaks, tuleb kella kolmeni oodata, et oma varusid täiendada. Teele pärast viite Mare e Mare Centre rajale. Aegajalt ääristasid teed kiviaiad ja samblased, vändunud ja suhteliselt tihedad puud meie ümber. Tõeline Blairi nõiamets. Kõndisime esimese jõeni, kus jäime laagrisse.

Reede, 30. aprill

Ärkame paikesepaistelisel hommikul miljoni alpikanni keskel. Soe oli magada, ümberringi

pöögimets. Läbime 2 küla, ühte läbib parajasti vanade autode ralli. Vanad Renaud, Alfa Romeod kupatavad vahegaasi andes ja kurvides mootorite mõirates läbi mägede. Peatume korraks tanklas. Gaasi ei saa. Üldse on siinsetes külades poodidega raske. Kui pood üldse olemas on, siis on seal siesta.

Laupäev, 1. mai

Töörahvapäeva algas mäest üles. Juba peale esimest tõusu sai võetud 2 Marsi. Marssimine pühade puhul võis jätkuda. Teekond mitte eriti erutavate vaadetega. Magusaisu juba päris suur. Col St. George Gite d'Etape juurest saame kingiks ühe leiva (lipsukujulise). Vihma hakkab sadama just telgi ülespanekul. Süüa teeme telgi eesruumis. Peale Gite d'Etapet väga raske leida vett ja normaalset ööbimiskohta.

Pühapäev, 2. mai

Saime laagri esimeste piiskade langedes kokku ning teele asunud. Maastik eelmise päevaga sarnane, lisandunud on inimkonna progressi tulemusi, endised karjateed on buldooseriaga lõhutud laiemaks ning käsitsi laotud kivimüüridest saanud kohati teetaide. Pietrosella lähistel hakkab vihma kallama, waterproof saapad peavad vett küll – seest väljapoole seda ei lase. Rajal on varasematest päevadest tagasihoidlikumalt hooldatud, on ettelangenud puid ning raja tähistamiseks kasutatud värvi asemel kriidi või talgijooni maapinnal. Marsime lõunata edasi lootuses täna varasemalt õhtule jääda. Teekonna lõpetamiseks lahkusime lõpuks rajalt ning laskusime Buttrera jõe äärde, mille paremal kaldal laagri üles löime.

Esmaspäev, 3. mai

Saime pikemalt magada. Öine vihm ei töötnud head ilma, kuid hommik oli ilus ja päev kujunes päikseliseks, sooja umbes 25 kraadi. 9.30 asusime teele. Tänane päevaplaan oli jõuda mereni, kuhu otsustasime minna jõe orgu pidi, kuid pärast mõningaid katsetusi läksime 7 km mööda asfaltteed. Mereni jõudsime kell 14. Merevee temperatuur umbes 17 kraadi. Võtsime päikest ja käisime vees. Õhtul äike ja vihm.

Teisipäev, 4. mai

Hommikul sadas. Kell 10.20 startisime rannast. Meri vahutas ja mähises. Suundusime vihmamärjas rajale, kergelt ülesmäge. Pärast lõunapausi suundusime Porto Pollole. Jõuame siesta ajaks! Jälle! Pidime ootama õhtuse poe avamiseni. Poes kulub meil varude täiendamisele tunni jagu aega.

Kolmapäev, 5. mai

Ööbisime vanal külatänaval, küla küll aastaid tagasi välja surnud ja võssa kasvanud

nii vanad kivihooned kui karjatänavad. Korsiklaste vanemale põlvkonnale on nende maa nii armas olnud, et nende perede hauptplatsid asuvad otse nendel põldudel. Lehmakookide keskel laveerides seame laagri kokku. Esimesed kilomeetrid kulgevad mööda asfali. Rada on märgistamata, kaart vastab

tegelikkusele ainult "laias laastus". Koba peale jõuame rajale ja hakkame mägedesse

ronima. Teekond kulgeb madalates, metsastes mägedes. Kohati jalgrada, kohati kruusatee ja asfalt. Peame lõuna kõrgel, panoraamvaatega kivisel platvormil. Allpool silmapiirini meri, rannikujoon ja asulad. Mürrilõhn hõljub meeldiva loorina mägede kohal. Ööbima jääme ühe terrassi peale. See 3x4 m suurune plats on ainus tasane maalapp, kuhu meie 4-inimese telk ära mahub. Saame vaevalt telki kui algab vihmasadu.

Neljapäev, 6. mai

Hommik algab õrna vihmasajuga, kuid pudru ajaks sadu lakkab. On külm. 8.30 stardime Olmetu poole. Märgistus olulistel pööretel enne Olmetut olematu ja peame appi võtma kaardi. Linnas otsime interneti võimalust, et chek-in Ryan Airile igaks juhuks ära teha. Nagu tellitult näitab viit infopunkti. Väga lahke, pisut inglise keelt kõnelev naisterahvas lubab meil internetti kasutada. Bussigraafik on õige, ainult et meie lennupäeval st. laupäeval on riigipüha, mis tähendab seda, et bussiliiklus ei toimi. Info käes, suundume läbi linna väiksema maantee poole, mis viib meid Propriano linna, kust loodame homme sõita lennujaamast jalgsikäimise tee kaugusele telkima.

Kohe linna sisenedes peatume esimeses kämpingukohas-Colombo. Hakkab sadama. Ilm on külm.

Levo ostab 5 inimest+telk ööbimise 35€ eest, kuid tee ääres olevad kämpingumajad tunduvad nii kutsuvalt soojad, et poisid lähevad tagasi ja kauplevad 4-se maja 5-e peale 56€.

Sees on nõud, vesi, külmkapp, soe radikas jne. Käime dušši all, peseme ja kuivatame pesu. Jaanus käib kohalikus baaris veinijahil.

Reede, 7. mai

Eelmise õhtu pesust poolmäärjad püksid jalas, asusime linna poole teele, et enne bussi väljumist toiduvarusid täiendada. Levo, Murka jäid 8.30 avatava kämpingu admini ootama, et eelmisel õhtul tagatiseks jäänud pass ja 250€ tagatisraha kätte saada. Bussisõit osutus omaette elamuseks. Bussipeatus asub Proprianos de Gaulle nimelisel kitsal tänaval, bussi peatudes peatub kogu tänava liiklus. Bussijaama kontor asub poodidega! samal real ning on nii pisike, et tuleb olla tähelepanelik, et mitte sellest mööda kõndida. Jaamakorraldajaks on plekkmantlis võimukas pensionieelses eas proua, kes erinevate bussigraafikute ning hinnatabelite lappamise järel meie piletitele kirjutab 10€ nägu+ 1€ pagas. Emaliku hoolitsusega annab ta juba 25 min enne graafikujärgset väljumist meile personaalselt märku eemal asetsevalt trepilt bussipeatusse tulla. Jaamakorraldaja andis bussijuhile juhised meie väljumiskoha osas ning meie veelgi suuremaks imestuseks väljus buss 20 min enne graafikujärgset aega. Meie bussijuht armastas kiiret ja riskeerivat sõidustiili - mägedest üles-alla, kurvid vasakule-paremale - sõit nagu karusellil. Bussist väljudes on füüsis närtsinud, süda peksleb, jalg tõnts.

Laupäev, 8. mai

Väga ilus päikeseline hommik. Pakkisime kotid ja istusime rannal ning päevitasime. Levo telefonist saame muusikat, mis meie rannailma veel elavdab. Naised otsustasid lennujaama varem minema hakata, pärast mõningaid seiklusi hääletavad. Üks kohalik otsustab aidata ja sõidutab naised lennujaama. Lennujaamas raporteeriti telefonitsi, et õnnelikult lennujaamas ja ootavad meeste saabumist. Eestist tuli sõnum Merkale

Ryanairilt, et lend on tuhapilve tõttu tühistatud. Lennujaamas saame info, et lend ikka toimub.

Mehed saabuvad ja väga lõbusad... käisid Figari veinikeldrites. Lennuk, millega peaks minema maandus, lootus on, et lendab ka Londonisse edasi. Pinge püsib....

Pühapäev, 9. mai

Lend Londonisse toimus. Saabudes on ilm külm ja niiske. Otsime endale ühe nurgakese, kus sööme ja seejärel magame mõned tunnid põranda peale asetatud mattidel. Äratus 3.30. Lend väljub 6.05. Infost kostub, et osad Itaalia, Portugali ja Prantsuse lennud on tühistatud vulkaani tuha tõttu. Lennuk on rahvast täis. Lendame tuhapilvede vahel laveerides Riiga ja sealt edasi autoga koju.

Kus on Korsika, mis on Korsika? Kindlasti meenub esimeseks Napoleon I, Alizée ja teiseks film “Veritasu Korsika moodi”. Jah, “*vendetta*” on Korsika kuulsaks teinud. Muiste jättis veritasu tõttu elu kuni 25% saare rahvastikust. Eelkõige on Korsika põneva ajaloo, keele ja kultuuriga Prantsusmaale kuuluv saar Vahemeres.

Korsika arvudes. 180 km pikk ja 83 km lai, pindala 8600 km²; Kõrgeim tipp Monte Cinto 2703 m; Kliima vahemereline, mägivööndis (600–1800 m) ja alpivööndis (1800-..) muutlik, vihmane ja külm. Põhjapiirkonna kõrgemates mägedes esineb isegi liustikke; Enamus Korsika madalamast mägiipiirkonnast on metsistunud põllu- ja karjamaad. Mets ulatub otsapidi mägiküladesse. Elu on koondunud rannikule; Asustus kuni 900 m kõrguseni. Kõrgustes üle selle leiab mägedest vaid karjased, matkajad ja poolmetsikud kodusigu; Ajavahe: 1 tund Eestist maas.

Kuidas Korsikale saime? Põlva–Riia 250 km autoga; Riga–Brüssel (Ryanair); Brüssel–Figari (Ryanair) ja London–Riga kaudu tagasi. Ryanair on täpne, kiire, puhas. Tiksub nagu kellavärk. Mida muud kohalesaamiseks vaja on.

Mida matkajal tasuks kõrva taha panna?

- **Matkahooaeg Korsikal.** GR–20–1 algab juunist ja kestab septembrini. Mare e Montil ja Mare a Marel aastaringelt. GR–20 läbimine nõuab veel ka maikuus kasse, kirkasid ja kõisi. Lumekiht on kohati 2 m paks. Rajatähistus võib olla lume all.
- **Telkimine.** Paiksete diktaat. Keelu tausta ei tea, kuid tundub, et tuleohust ja prügistamisest hoidumise eesmärgil. Kõige keerukamaks osutus mägioja ja tasase ning varjatud laagrikoha leidmine. Eriti Mare e Monti Sudi lõunapoolses, asustatud osas.
- **Kaardid ja matkajuhid.** Kaartidega varustatus on hea. 1:100 000 GR–20 kaardi otsime Figari lennuväljalt. Palju oli ka kõikvõimalikke kirjalikke matkajuhte. Kõik kirjandus on prantsuskeelne. Saime hakkama 1:100 000 kaardiga, kuigi selle täpsus oli kohati ebapiisav (kaardilt puudusid olemasolevad teed jne.)
- **Vesi.** Kevadine Korsika veerikas. Kõrgemates mägedes on vett igal sammul, madalamates ja asutatud piirkondades tekkis veega raskusi. Asulates on avalikke veekraane. Kuigi juures võib rippuda silt, et pole joogivesi, tähendab see, et pole tehtud veeproove. Me ei lasknud end segada ja tarvitasime kraanivett keedetuna. Probleem veega tekib kindlasti suvel, kui terve Korsika kõrbeb.

GR–20 on draamatiline ja nõudlik rada. Head füüsilist jõudu ja vastupidavust eeldav. Vaated on vapustavad ja vaheldusrikkad. Ükski päev ei sarnane eelmisele. Märgistus

– valge-punane triip kividel, puudel. Päevateekonnad on pikad. Kui rajalegendil on päevateekonna pikkuseks märgitud 7,5 tundi, siis tähendab see käigutunde. Ärkame igal hommikul kell 6, et hiljemalt kell 8 teel olla. Lume peal on olukord veelgi keerukam. Mõned kohad on ohtlikud ja nõuavad erilist tähelepanu ja aega. GR-ri maitseme 4 päeva, siis keerame alla Mare Monti Sudile. Edasi minna ei luba varustus. **Mare e Monti Sud.** Klassikaline metsaste mägede, lambakurude, kiviaedade ja külade matkarada. Jõukohane igale matkajale. Märgistus - oranž triip puudel või kividel. Päevateekonnad on seatud nii, et iga päev lõppeks külas. Ööbimist pakutakse Gites d'Etape puhkemajades ja söömist külaarestodes. Rajamärgistus muutub merele lähenedes järjest kehvemaks. Õiget suunda pead tunnetama, sest järgmine rajamärk võib olla mitmesaja meetri kauguses. Vett ja telkimiskohta on raske leida.

Jaanus, Merike, Ester, Levo, Cristelle

20 päeva Indias imedemaal

Miks Imedemaal? Sellepärast, et see, mis seal on tavaline ja igapäevane, on meie mõistes imelik või lausa ime. Teame, et lehma peetakse Indias pühaks loomaks, ent ometi üllatab, kui kaks–kolm sarvekandjat tänaval prahihunnikust toitu otsivad või bussipeatuse kõrval mäletsevad. Ei sega nad kedagi, ega lase end häirida ka autojuhid, kes neist mööda manööverdavad.

Mumbai lennujaamast väljudes piirab sind tosin naerulsui hindut, kes on valmis leidma sulle sobivat hotelli ja nõus motoriksaga (kohalikus kõnepruugis „tuk–tuk”) või autoga sõidutama sind kasvõi India teise serva. Aga teenuse hind tuleb enne sõitmaasumist kokkuleppida. Hakkajamad sohvid küsivad alul mitusada ruupiat (4 ruupiat=1 kroon), kui aga pead küsitut paljaks, hind langeb. Nii kauplesin raudteejaamas sõidu hinda, siis tuli aga buss ja sain 10 ruupiaga kohale.

Bussist väljudes polnud vaja teed küsida—seda näitas rahvavool, millel polnud lõppu. India mõistes tavaline raudteejaam–kaheksa platvormi, mida ühendavad raudtee kohale ehitatud käigukoridorid. Meile harjumuspärast jaamahoonet pole. Rongid tulevad ja lähevad iga 5–6 minu tagant. Kuhu, millal ja milliselt teelt? Infopunkti pole ja sõiduplaanil vaatavad vastu võõrapärased kirjamärgid. Rahvahuk perroonil ei vähene–niipalju kui rongidele läheb, niipalju tuleb kohe asemele. Selgub,

et mind huvitavas suunas väljuvad ekspressid ainult peavaksalist. Lõpuks haagin end ettesõitnud rongi ukse käetoekülge, järgmises peatuses sissetrügijad suruvad mind vagunisse. Tuleb kohaneda ja harjuda.

Nii algas minu kümnepäevane ühemehe ringreis Indias. Nägin paleesid ja hurtsikuid, kuid mis oluline–kogu aeg olin igapäevase

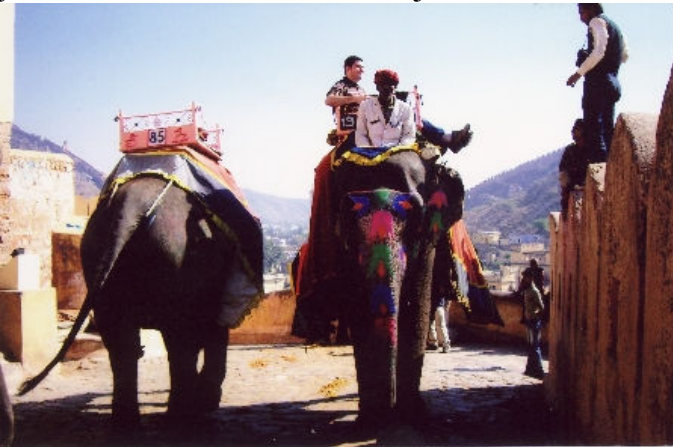
elu ja inimeste keskel. Läbisin rongide, busside ja riksadega üle viie tuhande kilomeetri.

Järgmise päeva pärastlõunal olin India kõige tuntuma turismimarsruudi „Kuldse kolmnurga” läänepoolses linnas Jaipuris, kus sain kaubale ühe motoriksa juhiga, kes lubas leida mulle sobiva ööbimiskoha. Selle linna liiklust on raske kirjeldada. Jalgrattast elevandini ja lisaks kõik muud liiklusvahendid ning nii palju, kui neid tänavatele üldse mahub. Suureks probleemiks on peatumis- või parkimiskoha leidmine. Sohvrid on siin julged, julmad ja osavad. Ja signaali ei anta siin vähem kui Marokos või Tuneesias.

Jaipuri uhkuseks on 18. sajandil Amberi kindlus. Templite ja kallite luksuslike paleede rohkus näitab maharadžade ääretut priiskamist.

Minu riksajuht on ka hea giid, ning tagasitulles peatume Linnapalee juures, kus praegu asub muuseum maharadžade elust ja aegadest.

Agra ja TajMahal. Viimane on üks India sümbolitest, üks enim fotografeeritud ehitisi, mille lasi ehitada šahh Džahani oma armastatud naise, pärsia printsessi Mumtaž Mahali mälestuseks. Öeldakse, et see kiisse raiutud poeem ja hümn armastusele, ilule ja naisele.. Vaatamata küllastajate rohkusele on miljöö rahulik, keegi ei kiirusta.

Khajuraho, templite linn. Kunagisest 85-st templist on säilinud 22. Aastatel 950–1050 Chandello dünastia valitsemisajal ehitati Indias väga palju templeid.. On tavaline, et ühes pargis on 7–8 templit. Templid muutusid omalajal kuulsaks tänu erootilistele skulptuuridele ning ka tänapäeval tõmbab see turiste ligi.

Puhkasin ka Vaikse ookeani kaldal Goa piirkonnas. Veebruaris

oli õhk 32–33 kraadi, merevesi 28 kraadi. Paar esimest päeva nautisin pisut kallimat hotelli, kuid hiljem leidsin mitu korda odavama ning indiapärase miljööga ööbimiskoha. India lääneranniku liivarannad on lõputud. Peenike liiv ja hea teenindus on kaks peamist märksõna. Ühel jalutuskäigul sellises rannas leidsin väikeses lahesopis rannabaari, mille katusel lehvits ka Eesti sini–must–valge lipp!

Minu reis haaras ühte väikest osa Indiast. Lähen kindlasti veel. Tule kaasa!

Raimond Tamming

Kvalifitseeritud matkatreenerid

Esimesed matkatreeneri tunnistused anti välja 2004. aastal. Seisuga 17.11.2010 on 74 kehtivat kutsetunnistust.

Treenerite jagunemine spetsialiseerumise ja taseme järgi:

	Tase I	Tase II	Tase III	Tase IV	Kokku
Matkatreener	14		4	1	19
Alpinismitreener	1	1	3		5
Jalgrattamatkatreener	4	3	1		8
Jalgsimatkatreener	13	8			21
Mägimatkatreener	11		1		12
Veematkatreener	8	1			9
Kokku:	51	13	9	1	74

Kehtivad matkatreeneri tunnistused:

Nimi	Kutse	Tunnistus	Kehtib kuni	KOV
Janis Alasild	Veematkatreener I	049504	14.05.2014	Põlva
Elina Aro	Jalgsimatkatreener I	049486	14.05.2014	Tartu
Toomas Bauvald	Jalgsimatkatreener II	049490	14.05.2014	Rägavere
Jevgeni Dernovoi	Mägimatkatreener I	037662	22.11.2012	Narva
Jevgeni Dernovoi	Veematkatreener I	049496	8.05.2014	Narva
Sergei Drõgin	Jalgsimatkatreener I	049749	8.05.2014	Tallinn
Piret Eit	Jalgsimatkatreener I	049748	8.05.2014	Viljandi
Anne-Ly Feršel	Jalgsimatkatreener II	019222	22.12.2010	Iisaku
Anni Filippov	Jalgsimatkatreener II	049491	14.05.2014	Salme
Andres Hiiemäe	Alpinismitreener III	051743	8.06.2014	Tartu
Ursula Hiiemäe	Alpinismitreener II	049628	14.05.2014	Tartu
Kaja Hirv	Matkatreener I	023050	10.06.2011	Viljandi
Toomas Holmberg	Veematkatreener II	049495	8.05.2014	Märjamaa
Toomas Holmberg	Alpinismitreener III	049489	14.05.2014	Märjamaa
Jaano Inno	Jalgrattamatkatreener I	033627	24.05.2012	Tallinn
Jane Jakobson	Matkatreener I	019228	22.12.2010	Kambja
Riina Joala	Matkatreener I	023051	10.06.2011	Pärnu
Eike Kaljuläte	Matkatreener I	023052	10.06.2011	Tallinn
Valdo Kangur	Mägimatkatreener III	023053	10.06.2011	Märjamaa
Ülo Kangur	Matkatreener III	033629	24.05.2012	Maardu
Andre Kaur	Jalgsimatkatreener I	037664	22.11.2012	Tartu
Aime Klaas	Jalgrattamatkatreener II	049487	14.05.2014	Räpina
Jüri Kõiv	Jalgsimatkatreener II	049493	14.05.2014	Rapla
Jüri Kõiv	Jalgrattamatkatreener II	049494	14.05.2014	Rapla
Jaanika Koll	Jalgsimatkatreener I	033625	24.05.2012	Rapla
Margus Koll	Matkatreener I	033626	24.05.2012	Rapla
Heiki Koppelmann	Mägimatkatreener I	037669	22.11.2012	Keila
Helen Korju	Mägimatkatreener I	037663	22.11.2012	Tallinn
Kristjan Kruus	Jalgsimatkatreener I	049768	14.05.2014	Saue

Ragnar Kruusimaa	Mägimatkatreener I	046647	14.11.2013	Taebla
Kadri-Mai Kuldkepp	Mägimatkatreener I	037668	22.11.2012	Tallinn
Merike Käämer	Jalgsimatkatreener II	049502	14.05.2014	Räpina
Guido Leibur	Matkatreener IV	038243	16.01.2013	Tallinn
Inna Lepik	Jalgsimatkatreener I	037660	22.11.2012	Käina
Airi Lokk	Jalgrattamatkatreener I	037671	22.11.2012	Võru
Siiri Mere	Jalgsimatkatreener I	037667	22.11.2012	Tallinn
Maili Metsaluik	Jalgsimatkatreener I	094499	8.05.2014	Tallinn
Kadi Mikson	Jalgsimatkatreener I	049497	8.05.2014	Tallinn
Kalev Muru	Alpinismitreener III	049750	14.05.2014	Tartu
Silver Oja	Veematkatreener I	037666	22.11.2012	Tartu
Olev Ojalill	Matkatreener I	033628	24.05.2012	Saarepeedi
Annereet Paatsi	Jalgrattamatkatreener II	019223	22.12.2010	Elva
Kristjan Pagel	Veetmatkatreener I	049498	8.05.2014	Tallinn
Kaido Parbus	Mägimatkatreener I	040574	9.05.2013	Tallinn
Küllike Perkmann	Matkatreener I	019450	16.12.2010	Viljandi
Liivi Plumer	Mägimatkatreener I	040576	9.05.2013	Viimsi
Raivo Plumer	Matkatreener III	031472	17.04.2012	Viimsi
Ain Polma	Matkatreener I	050915	11.05.2014	Tallinn
Rein Post	Mägimatkatreener I	037670	22.11.2012	Tallinn
Tõnis Puss	Jalgrattamatkatreener III	049505	14.05.2014	Tallinn
Katrin Pärnpuu	Jalgsimatkatreener II	049503	14.05.2014	Haapsalu
Kersti Raja	Matkatreener I	019225	22.12.2010	Toila
Mart Reimann	Matkatreener III	046823	14.01.2014	Kuusalu
Mikko Reponen	Veematkatreener I	049506	14.05.2014	Põlva
Taimirovelle Romantsov	Jalgsimatkatreener II	049501	8.05.2014	Põlva
Martin Roostar	Mägimatkatreener I	037665	22.11.2012	Tartu
Kersti Rüütelmaa	Matkatreener I	037913	22.11.2012	Käina
Andres Sepp	Matkatreener I	023054	10.06.2011	Keila
Alexey Sirotkin	Mägimatkatreener I	040573	9.05.2013	Tallinn
Herkki Suurman	Jalgrattamatkatreener I	049500	8.05.2014	Tallinn
Ilo Suurmets	Mägimatkatreener I	049770	14.05.2014	Põlva
Kalle Teras	Matkatreener I	019226	22.12.2010	Põltsamaa
Maive Tõemäe	Jalgsimatkatreener I	049751	14.05.2014	Räpina
Heiko Tohva	Veematkatreener I	049769	14.05.2014	Põlva
Levo Tohva	Matkatreener III	031114	26.03.2012	Põlva
Küllli Toots	Matkatreener I	019229	22.12.2010	Tartu vald
Priit Trahv	Veematkatreener I	046648	14.11.2013	Ahja
Liis Truubon	Veematkatreener I	046645	14.11.2013	Jõelähtme

Küllli Turja	Jalgsimatkatreener II	049488	14.05.2014	Kuressaare
Viivi Vaher	Matkatreener I	019227	22.12.2010	Põlva
Valdur Vahtre	Alpinismitreener I	023049	10.06.2011	Keila
Urmas Veersalu	Jalgsimatkatreener I	040575	9.05.2013	Keila vald
Maarja Virkus	Jalgrattamatkatreener I	046646	14.11.2013	Tallinn
Margus Zupsmann	Jalgsimatkatreener I	049492	14.05.2014	Põlva

Matkaveteranid kohtusid taas

Matkaveteranide kohtumised algasid 1984. aastal, kohe pärast Tallinna Matkamaja valmimist ning kestsid 14 aastat (viimati 1998. aastal). Nende kohtumiste eestvedajaks oli Haldi Teras.

Pärast aastatepikkust vaheaega kohtusid sel aastal matkaveteranid taas. Esimene kohtumine toimus veebruari kuus Edgar Ääro eestvõtmisel Piirivalve Ohvitseride Kogu kohvikus Vismari tänaval. Osavõtjaid oli 29. Istuti kohvilauas ning räägiti matkamisest nii möödunud aegadel kui kaasajal. Eesti Matkaliidu asepresident Raivo Plumer rääkis Eesti Matkaliidu tegemistest. Ühiselt otsustati, et tuleb veel kohtu tulla.

Ivar Vilde ja Edgar Ääro organiseerimisel toimus juulis teine ja oktoobris kolmas matkaveteranide kohtumine. Suvine kohtumine oli Viliveres Maie ja Heino Ojaste juures ja osalejaid oli 28. Jällegi meenutati möödunud matku ja räägiti matkamisest tänapäeval.

18. oktoobriks kutsusid Jaan Kivi all ja Rutt Mäeots matkaveteranid Kakumäele. Seekord oli kohal oli 32 matkaveterani. Eeli Tiigimägi tegi väga põhjaliku ettekande koos illustreerivate materjalidega veteranide psühholoogiast matkal. Vaadati matkapilte toimunud matkadest ning moodustati initsiatiivgrupp matkaveteranide kohtumiste edasiseks organiseerimiseks. Initsiatiivgrupi juhiks sai Jaan Kivi all. Järgmine

kohtumine on 14. märtsil 2011.

Ivar Vilde

Täna 20 aastat tagasi

Vaatame tagasi aastasse 1990. Tuletagem meelde meid ümbritsevat võimu ja vaimu, majanduses ja töekspidamistes valitsevat ebakindlust. Kui palju oli sel aastal eelmiste aastakümnetega võrreldes elu-olu muutunud ja muutumas, otsiti uusi tegutsemis- ja arenemismorme. Seljataga oli Eesti Matkaliidu esimene tegevusaasta, õigemini uue otsingute aasta.

XXIII matkajuhtide kokkutuleku teatmikis kutsutakse üles kogunud matkajuhte ja klubide aktiivseid organisatooreid mõtteid avaldama, kuidas tegutseda uues muutunud olukorras. Matkaliidu ase-esimees Jaan Tätte analüüsib matkaklubide senist tegevust ja esitab oma nägemuse edaspidiseks tööks. Uute ja uutel alustel töötavate klubide teke on aja nõue, elu isearenemise filosoofia põhjal demokraatlikus ühiskonnas – paratamatus.

Peeter Pungar, Matkaliidu MKK esimees, juhib tähelepanu matkamise erinevatele suundadele. Paaripäevased ekskursioonid loodusesse, raskuskategooria marsruudid, matkasport, matkaäri. Peeter Pungar esitab küsimuse: kas matk on seiklus? Kui palju võib seal riskida? Milliseid sotsiaalseid vajadusi tuleks enam silmas pidada matkamise arenguks? Neid probleeme lahati ka üldkoosoleku ettekannetes.

XXIII matkajuhtide päevad toimusid 23.–25. novembril Türil, kohaliku matkainstruktori Toivo Kaselau juhtimisel. Kohal oli 110 matkajuhti, nende hulgas 20 meistersportlast 14-st klubist ja matkajate esindajad Riistast ning Vilniusest.

1990. aasta oli küllaltki edukas, kuigi eelmise aastaga võrreldes matkagruppide ja osavõtjate arvu poolest kolmandiku võrra tagasihoidlikum. Matkadel käis 422 gruppi, neist III–V raskuskategooria marsruutidel üle 60 grupi. Aktiivsemad olid jalgsi-, vee- ja jalgrattamatkajad. Kokku oli matkajate arvuks ligi neli tuhat.

Kokkutuleku brošüüris meenutab käesoleva artikli autor 1970. aasta III kaugmatkajuhtide päevi Viljandis. See oli aeg, kui diapositiivid tõrjusid välja fotod ja said valdavaks matkade illustreerimisel. See oli aeg, kui avastati uusi matkarajoone, käidi Pamiiris, Sajaanides, Kuriili saartel.

Kõik see on möödunud, aga minevikust on nii mõndagi õppida. Täna tuleb leida lahendusi ja lähenemisviise, et edasi areneda.

Raimond Tamming

Matkajuhtide 42. kokkutulekust osavõtjate nimekiri

osaleja nimi	organisatsioon	osaleja nimi	organisatsioon
1 Ain Pettai	Perematkade klubi	5 Anneli Mere	Matkasport
2 Ain Polma	Puhka Aktiivselt OÜ	6 Anton Palubinskas	
3 Alar Süda	Alutaguse Matkaklubi	7 Arne Biedermann	Tallinna Matkaklubi
4 Andra Jõgi	Saaremaa MK MTÜ	8 Christelle Tohva	Matkajuht OÜ

osaleja nimi	organisatsioon	osaleja nimi	organisatsioon
9 Endla Pesti	Üksiküritaja	34 Milvi Rambak	
10 Enn Kaljula	Põlva MK	35 Natalia Loginova	Perematkade klubi
11 Ennike Teppand	Harju Matkaklubi	36 Pavel Rambak	Tallinna Matkaklubi
12 Evi Kivi	Saaremaa MK MTÜ	37 Peeter Pungar	
13 Guido Leibur	auliige	38 Pille Tamm	Matkajuht OÜ
14 Heiki Hanso		39 Raimond Tamming	auliige
15 Heiki Hanso		40 Rainer Kurusk	Põlva Matkaklubi
16 Ivar Vilde	Harju Matkaklubi	41 Raivo Plumer	Eesti Matkaliit, Mägi EK
17 Jaak Turja	Saaremaa MK MTÜ	42 Reeli Engelbrecht	
18 Jaan Kiviall	Tallinna Matkaklubi	43 Riina Anton	
19 Jelena Afanasjeva	Saaremaa MK MTÜ	44 Rutt Mäeots	Tallinna Matkaklubi
20 Jelena Pettai	Perematkade klubi	45 Sergei Štunder	Perematkade klubi
21 Kalle Kiiranen	Alpiklubi Firm	46 Silver Knäzev	
22 Katrin Pärnpuu	Eesti Matkaliit, Saaremaa MK MTÜ	47 Silver Knäzevi	
23 Külli Turja	Saaremaa MK MTÜ	48 Taimi Viidna	Harju Matkaklubi
24 Leibur K.		49 Taivo Vasser	
25 Lembit Luha		50 Tarmo Mere	Matkasport
26 Levo Tohva	Eesti Matkaliit, Matkajuht OÜ	51 Tõnu Pihelgas	
27 Liis Keerberg		52 Ulvi Mehiste	
28 Margus Lelle		53 Urmas Lindmäe	Saaremaa MK MTÜ
29 Marju Biedermann	Tallinna Matkaklubi	54 Urve Madar	Tallinna Matkaklubi
30 Mart Kainel		55 Valdo Kangur	
31 Meelis Maidla	Põlva Matkaklubi	56 Üllar Põld	
32 Merike Käämer	Matkajuht OÜ	57 Ülle Rahula	Saaremaa MK MTÜ
33 Mikko Reponen	Matkajuht OÜ		

Matkajate ja matkategelaste juubeleid ning tähtpäevi 2011. aastal

Jaauar

Laine Aaspõllu	75
Ilmar Laherand	81
Harald Koobas	85

Veebruar

Evi Treffner	70
Evald Annert	83
Aleksander Annus	84
Guido Rajalo	85

Märts

Kalev Aun	60
Rain Lahtmets	75
Lilli Räägel	75
Henno Sepp	89

Aprill

Natalia Loginova	50
Salme Kaseoja	70
Hugo Tartlan	80
Leo Rahumägi,	82

Mai

Jüri Kask	60
Raimond Tamming	83

Juuni

Pavel Rambak	60
Ivar Vilde	75
Hilda Moks	82

Juuli

Peep Konts	75
Luule Land	80
Arvo Moks	80
Eeli Tiigimägi	81
Virve Mölder	82
Karl Luht	88
Artur Koppel	90

August

Heino Mardiste	75
----------------	----

September

Lilja Kudi	70
Matti Jaanus	70
Kalju Ojaveski	83

Oktoober

Natalia Andreitšenko	60
Ilmar Saar	75
Valdur Rummo	81

November

Mari Plakk	60
Milla Kriisa	70
Agnes Sirkel	80
Arno Brackman	90

Detsember

Raivo Plumer	50
Sergei Štunder	50
Endel Ilves	82

Eesti Matkaliit õnnitleb kõiki 2011. aasta juubilare ja tähtpäevalisi.

Koostatud *Eesti Matkajate Leksikoni* ja EML liikmesorganisatsioonide ettepanekute järgi.

In memoriam

Edgar Haavik

20.09.1932 Eidapere – 9.06.2010 Tallinn

Meie hulgast lahkus silmapaistev matkaja, õpetaja ja matkategelane Edgar Haavik.

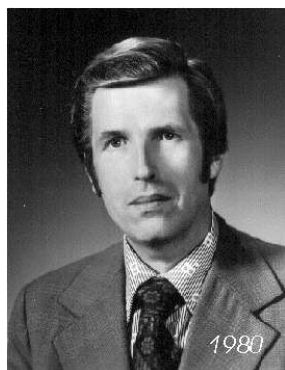
Edgar Haavik lõpetas Lihula Keskkooli 1950, Tallinna Merekooli 1953 ja Kõrgema Sõja–Merekooli laevajuhina 1984 ning TPI automaatika ja telemehaanika erialal. Tegelenud kergeteostikuga, 1962. aastast mägitatkamise ja alpinismiga. Mitmekordne Eesti meister mägitatkatehnikas ja mägitatkamises. Kuulunud paljudel Balti ja üleliidulistel matkajate kokkutulekutel ja võistlustel Eesti koondisesse võistleja, võistkonna kapteni ja esindajana. NL meistersportlase kandidaat kergeteostikus, meistersportlane matkamises (1979). Eesti meistersportkaja (1985) ja Eesti aasta matkaja (1994). Saanud Põhjatähe Matkajahi märgi (2002) silmapaistvate tulemuste eest matkade juhtimisel. Sooritanud üle 60 kategooriamatka, neist juhtinud 53. Juhtis Eesti esimest VI (kõrgeima) kategooria mägitatka Kesk–Kaukasuses (1981), on mitme mäekuru esmaläbija, juhtis arvukaima matkagrupi (88 inimest) tõusu Elbrusele (1982). 1993. juhtis esimest Eesti mägitatkajate gruppi Mount Blanc'il Alpides. Tegutsenud Eesti mägitatkatehnika koondvõistkonna treenerina. Oli 1. kategooria matkaspordikohtunik, mägitatka vaneminstruktor (1973). Tulnud 8 korral konkursi „Parim matkainstruktor” võitjate hulka. Osalenud kõikidel Eesti mägituriaadidel (7 tk aastatel 1971–91), kahel korral olnud laagri ülem. 1981–91 juhtis Tallinna Matkaklubi algastme mägitatkakooli tööd. Matka- ja alpinismikoolide lektorina tegutses kuni viimase ajani. Oli rahvusvahelise kategooria kergeteostikukohtunik. Eesti Matkaliit valis Edgar Haaviku Eesti 20. sajandi saja silmapaistvama matkaja ja matkategelase hulka.

Eesti matkajate mälestustesse jääb Edgar Haavik kui tarmukas eestvedaja, hea sõber ning matkakaaslane.

Eesti Matkaliidu juhatus

Kaljo-Mihkel Johannes

23.12.1929 – 14.9.2010

14. septembril lahkus meie hulgast Kaljo-Mihkel Johannes, Eesti Matkaliidu auliige, pühendunud matkamees ja matkategevuse edendaja.

Kaljo-Mihkel sündis 23. detsembril 1929 Alutaguse vallas. Matkamisega hakkas ta tegelema 1961 aastal, harrastas jalgrattajalgsi-, suusa- ja süstamatkamist ning oli algusest peale paljude matkaalaste ettevõtmiste initsiaator ja eestvedaja. Ta korraldas palju matkajate kokkutulekuid, sh Balti riikide matkajate kokkutulekuid, organiseeris rahva- ja tervisematku ning algatas Eestis mitu uutset matkasarja, tegutses lektorina matkakoolides, avaldas arvukalt artikleid ajakirjades ja propageeris matkamist raadios ja

televisioonis. Eriti tähelepanuväärne oli Kaljo-Mihkli tegevus mitmete matkaühenduste ja organisatsioonide eesotsas alates Tallinna Matkaklubi juhtimisest kuni Eesti Matkaföderatsiooni presiidiumi juhtimiseni ning kuulumiseni Nõukogude Liidu Matkaföderatsiooni nõukogu ja presiidiumi koosseisu. Samaaegselt tegutses ta aktiivselt spordiühingu Kalev liikmena, olles ka Kalevi kesknõukogu ning mitmete matkamise ja tervisespordiga seotud ühiskondlike organisatsioonide liige.

Kaljo-Mihkel oli üks Eesti Matkaliidu asutamise initsiaatoreid ning 1989. aasta lõpuni selle juhatuse esimees, hiljem juhatuse korraldusnõunik ja ajalootoimkonna esimees. Tema initsiatiivil ja juhtimisel on koostatud kaks Eesti matkabiograafilist leksikoni ja Eesti matkamise kronoloogia. 1998. aastal valiti ta esimeseks Eesti Matkaliidu auliikmeks. Kuni viimase ajani osales ta aktiivselt nõuandjana matkamise ajalugu, hetkeolukorda ja võimalikke arenguid käsitlevates aruteludes ning oli asendamatu matkategevuse statistika kogujana.

Matkakaaslased ja sõbrad mäletavad Kaljo-Mihklit kui korrektset, ettevõtlikku, põhjalikku ja järjekindlat kaaslast, kes oli alati valmis nõu ja jõuga appi tulema ning ettevõtetu alati ka lõpule viis.

Eesti Matkaliidu juhatuse

Armult Reinsalu

31.05.1923 – 06.11.2010

Meie hulgast lahkus 87. aastasel üks II maailmasõjajärgse matkakorralduse aluspanijaid Eestis.

Armult Reinsalu sündis Nissi vallas, lõpetas 1942 Tallinna 5. gümnaasiumi ja 1948 TPI majandusteaduskonna tööstusökonomisti kvalifikatsiooniga. Töötas Ajalehtede ja Ajakirjade kirjastuses, Ajakirjanike Liidu loominguliste sektsioonide juhatajana, Eesti Telegraafiagentuuris, ajakirjade „Kultuur ja Elu” ning „Teater ja Muusika” toimetustes.

Matkaalast tegevust alustas 1952 vastasutatud VSÜ Kalev Tallinna matkasektsiooni juhatuse liikmena ja samast aastast esimehena. 1954–1956 oli Eesti Vabariikliku Matkaspordi sektsiooni presiidiumi esimees, 1956 VSÜ Kalev Tallinna Turismiklubi esimees, 1960–1962 ENSV Matka- ja Orienteerumisspordi Föderatsioonipresiidiumi esimees, 1962 Eesti Vabariikliku Turismi ja Ekskursiooni Valitsuse matka- ja alpinismi nõukogu liige, 1960–1962 Üleliidulise Matkaföderatsiooni nõukogu liige.

Armult Reinsalu osales jalgsi-, jalgratta- ja suusamatkadel Eestis, Balti riikides, Karpaatides, Kesk-Aasias jm.

Avaldas matkateemalisi kirjutisi ajakirjanduses, oli esimese Eesti pärastsõjajaegse algupärase matkaja käsiraamatu „Matkamine” koostaja ja kaasautor (1956) ning „Matkatarkuste taskuraamatu” kaasautor (1960, 1964).

Matkajatele jääb Armult Reinsalust, kui matkategevuse organisaatorist pärastsõjajärgse matkamise algaastatel, unustamatu mälestus.

Ivar Vilde

Valik 2011. a matkaüritusi

kuupäev	üritus	sihtgrupp	korraldaja	kontaktinfo
nov. 2010 – mai 2011	Matkakeskõppe kursus	Kõik huvilised	Harju Matkaklubi	Ülo Kangur ylo.kangur@gmail.com
12.12.2010	Jõulud Metsas (Kohilas)	Kõik huvilised	Harju Matkaklubi	Maie Itse maiei58@gmail.com
detsember 2010	Jalgsimatk Lõuna-Eestis	Kõik huvilised	Perematkade Klubi	info@perematkad.ee
14. – 22.01. 21. – 29.01.	Mäesuusa- ja lumelaualaager Gruusia Gudauri		Seiklusring OÜ	Valdo Kangur
11. – 26.02.	Skitour ja lumeräätsamatk Gruusia Kazbek		Seiklusring OÜ	Valdo Kangur
18. – 26.02. 25.02–05.03	Mäesuusa- ja lumelaualaager Gruusia Gudauri		Seiklusring OÜ	Urmas Laanemets
26. – 27.02.	Suusalaager Käärikul	Piiratud arv	Harju Matkaklubi	Jüri Kõiv jyrikoiv@gmail.com
veebruar – märts	Mägimatk Mehnikos	Piiratud arv	Mägi EK	Raivo Plumer
20. – 27.03.	Mäesuusa- ja lumelaualaager algajatele Soome		Seiklusring OÜ	Valdo Kangur
26. märts	EML volikogu istung	EML liikmesorganisatsioonid	EML juhatus	info@matkaliit.ee
08. – 10.04.	Süstamatk Vaidava jõel	Kõik huvilised	Matkajuht OÜ	levo@matkajuht.ee
14.04. – 18.05.	Jalgsi-mägimatk Türgis Tauruse mägedes	Kõik huvilised	Matkajuht OÜ	levo@matkajuht.ee
aprill	Jalgsimatk Ida-Virumaal	Kõik huvilised	Perematkade Klubi	info@perematkad.ee
aprill	Matkapäev Lahemaal	Kõik huvilised	Harju MK Lahemaa RP	Maie Itse
aprill (mai)	EMV veematkatehnikas	Kõik soovijad	EML juhatus	info@matkaliit.ee
27. – 29.05.	Suvised matkatehnika õppepäevad	Kõik huvilised	Harju Matkaklubi	harju.klubi@gmail.com
28. mai	Süstaslaalom-ralli	Kõik huvilised	Põlva Matkaklubi	Aare Plakk 5097160 aareplakk@polvakoit.ee
mai – juuni	Veematk Narva jõel	Kõik huvilised	Perematkade Klubi	info@perematkad.ee

(mai) juuni	EMV jalgsi-mägimatkatehnika	Kõik soovijad	EML juhatus	info@matkaliit.ee
04. – 05.06.	100 km kõnd Kagu-Eestis	Kõik huvilised	Põlva Matkaklubi	Seido Suija 5054096 Meelis Maidla 5268715
04. – 11.06.	Slovakkia (matk 4 päeva)	Kõik huvilised	Saaremaa Matkaklubi	info@kylli.ee
04. – 19.06.	Austria matkareis	Kõik huvilised	Harju Matkaklubi	Tõnis Puss Ülo Kangur
08. – 19.06.	Ungari rattamatk	Kõik huvilised	Saaremaa Matkaklubi	info@kylli.ee
11. – 12.06.	Põlva matkatehnika MV, matkatriatloni KV, Põlva suvepäevad	Kõik huvilised	Põlva Matkaklubi	Aare Plakk 5097160 Taimirovelle Romantsov taimirovelle@hotmail.ee 5251513
26.06. – 05.07.	Sloveenia rattamatk	Kõik huvilised	Saaremaa Matkaklubi	info@kylli.ee
28.06. – 11.07.	Alpilaager ja õppe-mägimatk Gruusia Kazbek	14 osalejat	Seiklusring OÜ	Valdo Kangur
16. – 30.07.	Slovakkia	Kõik huvilised	Saaremaa Matkaklubi	info@kylli.ee
juuli	Jalgsimatk Suur-Pakril	Kõik huvilised	Perematkade Klubi	info@perematkad.ee
06. – 13.08.	Slovakkia (matk 4 päeva)	Kõik huvilised	Saaremaa Matkaklubi	info@kylli.ee
27. – 28.08.	Rattamatk “Tere kool”	Kõik huvilised	Harju Matkaklubi	Andres Org
august	Veematk Kara jõel	Klubi liikmetele	Perematkade Klubi	info@perematkad.ee
10. – 17.09.	Süstamatk Jänisjokil Soome	Kõik huvilised	Matkajuht OÜ	levo@matkajuht.ee
13.09. – 02.10.	Kreeka matkareis	Kõik huvilised	Saaremaa Matkaklubi	info@kylli.ee
september	Veematk Purtse jõel	Kõik huvilised	Perematkade Klubi	info@perematkad.ee
03.11. – 01.12.	Kombineeritud matk Uus-Meremaa	Kõik huvilised	Matkajuht OÜ	levo@matkajuht.ee
20.11.	Harju Matkaklubi 40	Kõik huvilised	Harju Matkaklubi	harju.klubi@gmail.com
26. – 27.11	Matkajuhtide kokkutulek	Kõik soovijad	EML juhatus	info@matkaliit.ee
detsember	Jõulud Metsas	Kõik huvilised	Harju Matkaklubi	Maie Itse maiei58@gmail.com